JOURNAL ARMÉNIEN
MANZOUME-I-EFKIAR
54, Grand' Rue de la S. Porte, 54
Constantinople

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ
ՈՐՈՒ Կ'ՈՒՂՂՈՒԻՆ ԱՄԷՆ ԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Կ. ՊՈԼԻՍ ՊԱՊԸ ԱԼԻ ՃԱՏՏԷՍԻ, ԹԻՒ 54

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆՍ ՈՒՂՂՈՒԱԾ ԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԵՏ ՉԵՆ ՏՐՈՒԻՐ

Մանզումէի Էֆքեար

ԱԶԱՏԱԿԱՆ ԱՆԿԱԽ ՕՐԳԱՆ

ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ

منظومهٔ افكار ارمنیجه یومی غزته
صاحب امتیاز اوحانس فرید
اداره خانه‌سی باب عالی جاده‌سنده نومرو ٥٤

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԿԱՆԽԻԿ	ՏԱՐԿՆ.	ՎԵՑԱՄՍ.	ԵՌԱՄՍ.
Պոլսոյ համար	80 Ղշ.	45	25 Ղշ.
Գաւառներու համար	80 »	45	25 »
Արտասահմանի »	25 Ֆր.	14	8 Ֆր.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար տողը 5 ղրշ., մէկէ աւելի դնելիք ծանուցմանց համար
ՄԱՍՆԱՒՈՐ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

10 ՓԱՐԱ ✠ ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ ✠ 10 ՓԱՐԱ

ԱՆԳԼԵՒԳԵՐՄԱՆ ՄԵՐՁԵՑՈՒՄ ԵՒ ԱՒՍՏՐԵՒՌՈՒՍ ՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹԻՒՆ

«Մաթինփարաթ»ի հեռագրական գործակալութեան Բեթերպուրկեան թղթակիցը պաշտօնական շրջանակներէ քաղելով կարգ մը ծանրակշիռ յայտնութիւններ կ'ընէր երէկ։ Ան կ'ուզէր հաւաստել թէ արդէն իսկ հիմը դրուած պէտք է նկատել անգլեւգերման մերձեցումի մը և աւստրոռուսական համաձայնութեան մը, որուն հետեւանքով Ֆրանսա դէպ ի չէզոքացում կը դիմէ։

Այս լուրը չէ այն սովորական ու անկարեւոր տեղեկութիւններէն, որոնց մասին չենք խորհրդածեր իսկ։ Քաղաքական կեանքի ամենէն աչքառու և չըլլալ չինող իրողութիւններէն մէկն է ան։ Եթէ ճիշդ է «Մաթինփարաթ»ի տուած տեղեկութիւնը իր բոլոր մանրամասնութեանց մէջ, պէտք է խոստովանիլ թէ կը գտնուինք մեծ նշանակութիւն ունեցող դէպքի մը առջեւ։

Արեւելեան բոլոր խնդիրները, ինչպէս Եւրոպան չահագրգռող բոլոր հարցերը մեծ փոփոխութեան մը պիտի ենթարկուին անշուշտ։ Քաղաքական խմբակցութիւնները, որոնք հիմնուած են զիրենք բաղկացնող պետութիւններու չահերուն վրայ, նոր կերպարանափոխութիւն մը կ'առնեն առավ։ Եւ այդ կերպարանափոխութիւնները կ'ազդեն նաև դիւանագիտութիւնը զբաղեցնող բոլոր խնդիրներուն վրայ։ Խնդիր է սակայն թէ ո՛րքան ճիշդ և ի՛նչ չափով իրական են այդ տեղեկութիւնները։

Ասկէ ճիշդ երկու ամիս առաջ «Մանզումէ»ի այս սիւնակներուն մէջ երբ կը խօսէինք անգլեւգերման մերձեցումի մը վրայ, մեր յօդուածը կը վերջացնէինք հետեւեալ բառերով.

«Կարելի՞ է արդեօք որ Գերմանիա և Անգլիա բարեկամանան։ Ան այժմ դժուար է այդ։ Անգլիա իր այսօրուան դիրքին մէջ, ինչպէս միշտ, գերազանց կացութիւնն ունի, Գերմանիան է որ պիտի փնտռէ Անգլիոյ բարեկամութիւնը, անշուշտ զոհողութիւններու գնով։ Գերմանիան պէտք է զոհողութիւններ ընէ Պաղտատի գծին կողմը, Եգիպտոսի մասին, Միջերկրականի մէկ երկու կղզիներու համար, Սիւրիայի և Արաբիայի մէջ և մանաւանդ փոխադարձ զինուորութեան սահմանափակումին համար։ Գերմանիա պիտի ընդունի՞ այդպիսի զոհողութիւններով ձեռք բերուած բարեկամութիւն մը. Ապագան կրնայ պատասխանել»։

Այդ ապագան չառ ալ հեռաւոր չի թուիր։ Բրուսիոյ Հայնրիխ իշխանին Լոնտոն այցելութեան առթիւ խնդրոյ նիւթ դարձած անգլեւգերման մերձեցումը նոր երեւոյթ մը առած է վերջերս երկու երկիրներուն պետական ներկայացուցիչներու բանախօսութեանց պատճառաւ։ Կարծես սկսած է իրականութիւն դառնալ երկար տարիներէ ի վեր երազուած ու փայփայուած գաղափարը անգլօսաքսոն երկու ցեղերուն կողմէ։

Անդրին չահեկանութիւնը կը թելադրէ մեզի նախ քննել այն թէ կարելի՞ է անգլեւգերման մերձեցում մը և ժամանա՞կն է այդ մերձեցման, և երկրորդ թուել այն հաւանական հետեւանքները որոնք կրնան ծագիլ կամ տեղի ունենալ այդ մերձեցումէն։

Այս հարցին շուրջ երկու ամիս առաջուան մեր եզրակացութիւնը կը կարծենք թէ չէ հերքուած իր ամբողջութեան մէջ։ Անգլեւգերման մերձեցում մը կարելի է միայն փոխադարձ և մանաւանդ Գերմանիոյ կողմէ եղած զիջումներով։ Գերմանիա աւելի քան երբեք կը գտնուի այսօր տկարագոյն դիրքի մը մէջ, ուր ստիպուած է զիջիլ։ Գերմանիա գրեթէ չէզոքացուած այս վերջին քաղաքական իրադարձութիւններու միջոցին։ Պալքանեան պատերազմը Գերմանիոյ դէմ մղուած պատերազմ մը կարելի է համարել։ Գերմանական թնդանօթները, ռազմական սիսթէմները իրենց պարտութեան հանդէսը տեսան բոլոր Պալքանի կռուի դաշտերուն վրայ։ Գերմանիա միայնակ մնաց, նոյն իսկ լքուած իր դաշնակիցներէն։ Ֆրանսա, իր դաշնակից Ռուսիոյ, յօժարեց հեռացած էին իրմէն։ Գերմանիոյ յարաբերութեան մարմնաւորումն ու «Տրանկ Նախ Օսթէնի» քաղաքականութիւնը իր դէմ հաներ էին Անգլիան։ Իտալիա, Եռեակ Ձինակցութեան մէկ անդամը, չառ կանուխէն դաւաճաներ էր գրեթէ Գերմանիոյ չահերուն դէմ, գաղտնի գաշինքներ ստորագրելով Եռեակ Համաձայնութեան պետութիւններէն մէկին հետ։ Բաժակը լցուցեց Ֆրանց Եօզէֆ կայսեր ինքնագիր նամակով, որ ուղղուած էր Ռուսիոյ Ցարին։ Ան մեծագոյն հարուածն էր Գերմանիոյ ուղղուած, իր դաշնակիցին կողմէ։

Ֆրանց Եօզէֆ կայսեր նամակը, իր բովանդակութեամբ դեռ եւս անծանօթ, բայց իր ներքին ձգտումով արդէն իսկ բաւական յայտնի, կոչուած է քաղաքական մեծ յեղաշրջում մը բերելու դիւանագիտական աշխարհին մէջ։ Առաջին արդիւնքը անշուշտ, որ կրնայ ունենալ այդ նամակը, անգլեւգերման մերձեցման վրայ պիտի ըլլայ։

Այսպէս ուրեմն Գերմանիա ամէն ժամանակէ աւելի մեկուսացած ու ընկճուած կ'զգայ այսօր։ Այս իսկ պատճառով անգլեւգերման մերձեցում մը ամէն ատենէ աւելի այս օրերուս հաւանական է ու ժամանակին։ Գերմանիա չառ բան պիտի կորսնցնէր անտարակոյս իր մրցակցութիւնովը Անգլիոյ հետ, մինչդեռ փոխադարձ համակրութեամբ կատարուած համաձայնութիւն մը պիտի կրնայ ապահովել Անգլիոյ և Գերմանիոյ խաղաղ ու համերաշխ մրցակցութիւնը Արեւելքի մէջ և չահերու փոխադարձ ապահովութիւնը ուրիշ աշխարհամասերու վրայ։ Գերման ղեկավարները այս կէտը լաւ ըմբռնած են անշուշտ. գէթ այդ կ'երեւի հեռագրական լուրերէն։

Լսինք թէ Գերմանիա պէտք է զիջումներ ընէ, անգլեւգերման մերձեցումը իրականացնելու համար։ Արդ, Գերմանիա սկսած կ'երեւի զիջումի ճամբան։ Ասկէ առաջ Սըր Էտուարտ Կրէյ ճառի մը մէջ յայտներ էր անգլիական տեսակէտը, որ է գերակշռութիւն ծովի վրայ գերմանական ծովային ուժէն։ Անգլիոյ ծովային նախարարը յիշեցնելով թէ Մեծն Բրիտանիա բաւական զօրաւոր է խիզախելու համար ամէն անոնց դէմ որոնք պիտի փորձէին վնաս հասցնել իր նաւային գերակշռութեան, կ'աւելցնէր. «Նաւային գերակշռութիւնը կենսական խնդիր մըն է Անգլիոյ համար, իսկ նաւային ուժը աւելի պերճանք մըն է Գերմանիոյ համար։» Անգլիոյ ծովային նախարարին վերջին ճառին մէջ քիչ մը աւելի յստակ կը գտնենք Անգլիոյ տեսակէտը ծովային գերակշռութեան մասին։

«Մեր վերջին տարիներուն նաւային ծրագրին սկզբունքը եղած է տրէտնօթի հաշուով հարիւրին վաթսուն առաւելութիւն մը ձեռք բերել գերմանական նաւատորմին վրայ, երկրորդ կարգի մարտանաւերուն համար ալ աւելի զօրաւոր համեմատութիւն մը ձեռք բերած ենք արդէն։ Գերմանիոյ մէկ տրէտնօթին դէմ 16 հատ պիտի ունենանք, բայց սակայն չէ մեր վերջին չափը, առ այժմ այս է, քանի որ մենք հինէն տրէտնօթներ ունինք արդէն։ Ասոնք իրենց հին արժէքը երբ կորսնցնեն, համեմատութիւնը պիտի աւելցնենք հարիւրին վաթսունէն ալ անդին։»

Անգլիոյ ծովային նախարարին կը պատասխանէ ահա Գերմանիոյ ծովային նախարարը փարլամէնթական յանձնաժողովի մը առջեւ բրած յայտարարութիւններով. ան կը յայտարարէ թէ Գերմանիա Կ'ԸՆԴՈՒՆԻ ԱՆԳԼԻՈՅ ԱՌԱՋԱԴՐԱԾ ՍԿԶԲՈՒՆՔԸ մարտանաւերու կառուցման համար։ Այդ սկզբունքին համաձայն Գերմանիոյ և Անգլիոյ մարտանաւերու ՈՒԺԻ ՅԱՐԱԲԵՐՈՒԹԻՒՆԸ ՊԻՏԻ ԸԼԼԱՅ ՏԱՍՆԷՆ ՏԱՍՆՎԵՑ։

Առավ տեւտոնեան նախարարը պաշտօնապէս կ'ընդունի Անգլիոյ առաջարկը և կը ԶԻՋԻ։

Այս զիջումը ամէնէն էականն ու կարեւորն է անգլեւգերման մերձեցումին համար։ Միւս զիջումները երկրորդական կը մնան։ Գերմանիա կանգ չառներ անշուշտ հոս։ Այդ մեծ ու առաջին զիջումէն ետք Անգլիան ալ պիտի կրնայ ընդառաջ երթալ Գերմանիոյ։ Ուրեմն պիտի կրնանք հետեւցնել.

Անգլեւգերման մերձեցումը, բաղձացուած երկու պետութիւններէն ալ ժողովուրդներէն, ամէն ժամանակէ աւելի չանս ունի իրականանալու։

Ինչ հետեւանքներ պիտի կրնայ ունենալ նման մերձեցում մը, տեսնենք է որ կ'ուզենք քիչ բառերով պատասխանել։

Աւելի ճիշդ պիտի ըլլար անշուշտ ըսել ընդհանուր բանաձեւով մը թէ անգլեւգերման մերձեցումը ծանր ու աչքառու հետեւանքներ պիտի ունենայ թէ՛ Եւրոպայի և թէ Ասիոյ ու Ափրիկէի մէջ։ Շատ մը խնդիրներ չաւսով պիտի գտնեն իրենց լուծումը։ Այս ընդհանուր իմաստ ունեցող բառերը որքան ճիշդ նոյնքան անորոշ են բառակապար։ Ամէնէն աւելի մեզի համար չահեկան կէտը այն հետեւանքներն են որ անգլեւգերման մերձեցումը կրնայ ունենալ Արեւելքի խնդիրներուն, Արեւելեան Հարցին, Ասիական Թուրքիոյ ճակատագիրը չահագրգռող խնդիրներուն մէջ։

Տեղն է հոս յիշել որ անգլեւգերման հակամարտութիւնը Արեւելքի մէջ ծնունդ առաւ Պաղտատի երկաթուղիի շուրջ. հետեւաբար հօն, Արեւելեան Անատօլուի մէջն է նաեւ որ գերման և անգլիական համաձայնութեան միջնական արդիւնքը։ Անգլեւգերման հակամարտութիւնն էր որ ծնունդ տուաւ անգլեւռուս համաձայնութեան։ Անգլեւգերման համաձայնութիւնը պիտի տայ նաեւ անգլեւռուս հակամարտութիւն մը։

Մենք, մանաւանդ Հայերս, դառն կսկիծով կը յիշենք հին պատմութիւնը, անգլեւռուս հակամարտութիւնը եղաւ, որ անուղղակի պատճառ դարձաւ հայկական ջարդերուն։ Արդեօք պիտի վերադառնա՞ն այդ օրերը։ Մշուշոտ մըն է առ. բայց արդի պայմանները 1895ի, 1897ի պայմանները չեն։

Անգլեւգերման մերձեցումը ուրիշ հարցումներ ալ կը թելադրէ մեզի. Ֆրանսա պիտի մնա՞յ իրական չէզոքացումի մէջ թէ ոչ։ Ինչ պիտի ըլլայ անգլեւռուս համաձայնութիւնը։ Արդեօք չե՞նք գտնուիր եւրոպական ընդհանուր համաձայնութեան մը կամ խմբակցութեան մը կազմութեան նախօրեակին. այդ խմբակցութիւնը ոչ թէ երրեակ պիտի ըլլար թերեւս, այլ վեցեակ կամ եօթնեակ։

Օրերը յղի են։ Աւստրեւռուս համաձայնութիւնը բաւական հաւանական ու իրական կը թուի։ Թուրքիոյ գործերուն մէջ ռուսական միջամտութեան համար նոր հող կը պատրաստուի անշուշտ աւստրեւռուս այդ ակնարկուած համաձայնութեամբ։

Պալքանեան պատերազմը պատմական օրեր ծնաւ ոչ միայն Արեւելքի՝ այլեւ Եւրոպայի համար։

Հետզհետէ նոր հորիզոններ կը բացուին մեր աչքեւ։

ՄԵՍՐՈՊ

ՆՈՒՊԱՐ ՓԱՇԱՅԻ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԾՐԱԳԻՐԸ

ՄԷԿ ՔԱՆԻ ՆՕԹԵՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ ՄՏՑՈՒԵԼԻՔ ԲԱՐԵՆՈՐՈԳՄԱՆՑ ՄԱՍԻՆ

(Շար. Մեր Դչ. օրուան թիւէն և վերջ)

Շատ փափուկ գործ մը պիտի ըլլար որոշել առաջուց թէ ինչ բնութիւն պէտք է ունենայ դատարանական կազմակերպութիւնը, զոր պատշաճ է հաստատել ժողովուրդին քաղաքային և առեւտրական յարաբերութիւնները կանոնաւորելու համար։ Այդ կազմակերպութիւնը որչափ ալ պահովութեամբ պաշտպանուի՛ քիչ է, վասնզի ան է բովանդակ վարչութեան կանոնաւորիչը։ Բայց ինչ որ առաջուց կարելի է հաստատել, այն է որ հիմնուելիք դատարանները պէտք չէ որ հիմնական մեծերեններուն պէս վարչութեան գործերուն մէջ ոչ մէկ կերպով մասնակցութիւն ունենան։ Ընդհանուր Կառավարիչը պէտք է որ ուսումնասիրէ խնդիրը և զայն ուսումնասիրութեանը յանձնէ ձեռնհաս անձերու յանձնաժողովի մը և այդ ուսումնասիրութեանց արդիւնքը ներկայացնէ անոր գործադրութիւնը հրամանագրելու պաշտօն ունեցող իշխանութեանց։ Այս կերպով կարելի է վստահ ըլլալ թէ արդարութեան կազմակերպութիւնը պիտի համապատասխանէ, որչափ որ հնարաւոր է, երկրին մասնաւորական ու ընկերական վիճակին։ Որովհետեւ արդարութիւնը պիտի ծառայէ իբր վարչութեան սանձիչ և վերստուգիչ։ Ուսումնասիրութեանց Յանձնաժողովը պիտի որոշէ դատարանական իշխանութեան ձեռնհասութեան սահմանները և սա կէտը մանաւանդ թէ դատարանները ո՛ր աստիճան կարողութիւն պիտի ունենան դատելու պաշտօնեաները, իրենց պաշտօնավարութեան մէջ գործած զեղծումներուն համար։

Ընդհանուր Կառավարիչը պէտք է որ արտօնութիւն ունենայ օտար ազգի տարր իրեն օգնութեան կանչելու։ Արդարութեան կազմակերպութեան այդ այնքան էական գործին մէջ, ինքը պիտի որոշէ թէ ի՛նչ չափով պիտի ընէ այդ բանը։ Հայերը կը մտածեն որ եթէ այդ դարը — որ է նկարագրի անկախութիւն և գիտութիւն, մանր ո և է չափով բարձրագոյն Ատեանի մը կազմութեան մէջ, երկրին ընկերական վիճակը չի հաւասարիր որ դատարաններուն ձեռնհասութիւնը տարածուի պաշտօնեաներուն վրայ, անոնց գործած զեղծումներուն համար. և թէ ընդհակառակն առավ ընկերական վիճակը պիտի զարգանայ այս վերստուգութեամբ։

«Ասկից զատ կը մտածեն թէ բարենորոգմանց լուրջ իրագործումը այդ ընդարձակուած Արդարութեան մէջ պիտի գտնէ իր ճշմարիտ հիմն ու նեցուկը։

Անգամ մը որ ժողովուրդին ապահովութիւնը երաշխաւորուի Պահակազօրքի, ժանտարմըրիի և Արդարութեան կազմակերպութեամբ, ուշադրութիւնը կը դառնայ ուրիշ չարիքի մը վրայ զոր Արեւելքը ճանչցող ամէն մարդ մատնանիշ բրած է արդէն, այն է կալուածական տուրքին ձեւը, տասանորդը, և տասանորդ հաւաքելու եղանակը. անհրաժեշտ է որ այդ տասանորդը փոխուի հողին տարածութեան և արտադրութեան համեմատութեամբ վերցուած տուրքի մը։

26 տարուան մէջ Պօմպէյի նահանգին երկրագործական հարստութիւնը կրկնէն աւելի աճեցաւ, տասանորդին «լամա-թագ-սի» (հողատուրք) փոխուելուն պատճառաւ։ Իրաւ է որ Հայաստանը կալուածատումար (քատասթրը) չունի, բայց կարելի է կալուածատումարի պակասը ո՛ և է կերպով լրացնել, ինչպէս որ ըրին Հնդկաստանի կամ ուրիշ երկիրներու մէջ, ուր այդ այլափոխումը տեղի ունեցած է։

Այս երեք բարենորոգումները, եթէ լրջօրէն ձեռնարկուին և գործադրուին, կը բաւեն երկիրը զարգացնելու, զայն կերպարանափոխելու, բայց անոնց գործադրութիւնն ու կանոնաւոր ընթացքը ապահովելու համար, Ընդհ. Կառավարիչը պէտք եղած նիւթական միջոցները ունենալու է։

Հայերը, ինչպէս արդէն ըսուեցաւ, այնք չունին ո՛չ քաղաքական անկախութեան մը, ոչ Օսմանեան պետութենէն բաժանման. իրենց նպատակը բոլորովին հակառակն է։ Ցաւակնութիւնը չունին որ իրենց երկրին հասոյթները իրենց սեպհականին պէս և միայն իրենց պէտքերուն համար գործածեն։ Իրենց համար ուրիշ բան չեն խնդրեր եթէ ոչ՝ իրաւունք ունենալ իրենք իրենցմէ տուրք ժողովելու՝ ընդհանուր տուրքերը կայսերական գանձին յանձնելէ յետոյ, որպէս զի այդ կերպով մասնաւոր հասոյթներ սահմանեն նահանգին մասնաւոր ծախքերուն համար, ինչպէս են՝ Պահակազօրքի, Արդարութեան, ամէն ազգի դպրոցներու եւ կրօնական հաստատութեանց, հանրօգուտ շինութեանց եւլն.։

Մէկ կողմէ Հայերը կը կարծեն թէ իրենց մասնաւոր և տեղական պէտքերուն համար իրենք իրենցմէ տուրք հաւաքելու այս իրաւունքը պիտի օգնէ հրամանագրուած բարենորոգմանց, ու բարւոքմանց իրագործման, որովհետեւ պիտի ապահովէ ծախքը Վարչութեան զանազան պաշտօնէութեանց, որոնք պիտի կոչուին այդ բարենորոգումները գործադրելու և անոնց կիրարկմանց վրայ հսկելու։ Այդպէսով այդ պաշտօնէութեանց վճարումները պիտի կախում չունենան ո և է իշխանութենէ որ կրնայ տեղական պէտքերուն և բարենորոգմանց իրագործման համար ասոնց չափ հոգածութիւն և չահագրգռութիւն չունենալ։

Միւս կողմէ կայսերական կառավարութեան չահը Ն. Կ. Վեհափառութեան հպատակներուն չահերուն ամբողջութեանը հետ համաձայն ըլլալով, կայսերական կառավարութիւնը իմաստուն Վարչութեան մը սկզբունքներուն համաձայն

ԹԵՐԹՕՆ (48)

ՄԱՀՈՒՉԱՓ ՄԵՆԱՄԱՐՏ

Քանի մը տարիէն այս փորձերը բազմապատկուեցան, առանց կասկածուելու։ Աստ խորամանկ միջնորդութեամբ՝ փառամոլներ, վրէժի, նախանձի, իշխանութեան, հարստութեան ծարաւներ իմացուան թէ միջոցներ կային գոհացնելու իրենց խռովայոյզ բղձանքը. թէ իրենց և նպատակին միջեւ զետեղուած խոչընդոտը կարելի էր մեկուսացնել զոհողութեան մը միջոցաւ։ Եւ հարկ չէր գաղտնիք յանձնարարել իրենց։ Անգամ մը որ գլուխնին մէջ կոխ դարձնելով վճարքին պահանջուած մեծ գումարները, անոնք կը փութային մնալու կնոջ դաշինքը, իրենց գործածած միջոցները և չփափաքելով բնաւ ճանչնալ զանոնք։ Այն պահուն երբ Սալթէլի միջամտութիւնը երեւան եկաւ, Մացուլի արդէն մօտեցած էր իր երազին իրականացման։ Իր գերդաստանին պերճանքը բարձրացնելու և պահպանելու համար հարկ դատած հարստութեան թուանշանը որոշած էր միաքով։ Այդ թուանշանին գրեթէ հասած էր։ Արդէն ձեռքի տակէ կը դրաւէր իր այնքան բաղձացած հողերու գնումով։ Ութը տարի միայն անցած էր իր գործչի աշխատութեան ձեռնարկելէն ի վեր. դեռ երիտասարդ էր, կարող էր յանկարծ ժամանակ պիտի ունենար իր ամբողջ կեանքին երազը եղող յատակագիծը իրականացնելու համար։ Բան մի միայն կը նեղէր զինքը, իր սպառողին այս ժամանակամիջոցին։ Ժիւլիա Սալթէրի գոյութիւնը։ Ժիւլիա չէր անոնցմէ որոնց հետ մարդ կարենայ հաշուել հրաժարիլ, խոստացուած վարձատրութեան։ Իր անհանգիստ կիրքը տարիներու ընթացքին աճած էր միայն. Իր անհանգիստ կեանքին ընկերակից ըլլալ զինքը այդ կեանքին և գիտէր որ միւսը երբեք չէր ուզեր հրաժարիլ։ Արդ, եթէ Ժիւլիա իր էութեան մինչեւ խորը բանուած էր այդ ճարտանական կուսքին սիրով, Մացուլի անոր համար չունէր ոչ սէր, ոչ բարեկամութիւն։ Անոր թիւրակ գեղեցկութիւնը անտարբեր կը թողուր զինքը, նոր ծառայութիւններուն ստացած իրաւունքները տաղտուկ կը պատճառէին իրեն և զայն իրեն հետ երկիր տանելու գաղափարն անգամ զզուելի էր իրեն։ Ինչ պիտի ընէր երբ տեղը գար։ Միջոց մը միայն կը տեսնէր։ Ցնջել զայն։ Բայց այդ զարհուրելի միջոցը երեւակայելը գործադրելէն աւելի դիւրին էր։ Ժիւլիա, ամէն օր աւելի կը հասկնար, անհրաժեշտ էր իրեն։ Իր ծրագրած յառաջացումներէն ոչ մին չէր յաջողէր եթէ անոր մասը մէջը չըլլար։ Եւ ի՛նչպէս այնքան խորամանկ, ճարտար և այնքան աւելի քաղաքավարներու տէր անձ մը զրկուէր, ինչպէս մանաւանդ հրաժարէր իր օգնականէն, ինչպէս հարկ պիտի ըլլար ընել, եթէ նոյնիսկ ան ըլլար նշանակուած դերը։

Այս պարագաներուն էր որ վրայ հասաւ Արթուր Հելեսի փախուստը, և կեանքին ամբողջ գոյնը փոխուեցաւ։ Երկիրը կը դողար ոտքերուն տակ։ Անդրան նպատակ էր որ մէկէն ի մէկ այդպիսի իրողութեան մը սահմանը և հետեւանքները։ Իրեն, Մացուլի քիթին կը խնդային։ Մինչ ինքզինքը անշօշափելի, անպատժելիութիւնը ապահով կը կարծէր, երբ կը դրուէր վերջին հաշիւը քննելու իր հարստութեան, լրացնելու իր ծրագիրները, թշնամին մութին մէջ հողը կը փորէր իր ոտքէն, շէնքը կը քակէր, դըրդելով հիմերը։

Նուազ հաստատամիտ, նուազ հպարտ, նուազ ինքնավստահ մարդու մը համար, միակ դիմումը պիտի ըլլար անմիջական փախուստը և արդէն երկար ատենէ ի վեր միջոցներ ձեռք առած էր՝ յետին պարագային ապահով թաքստոց մը գտնելու, իր չահերուն մէկ մասը, եթէ ոչ ամբողջութիւնը փրկելու։ Բայց ճիշդ այդ դիմումն էր որ այսօր անպատւելի կերպով մը զզուելի էր իրեն։ Ամբողջ ուժովը կը հրաժարէր զինքը ձախողելու համար ձգել մարդուն վրայ։ Սալթէրի մէջ կը գտնէր, ինչպէս կ'ըսէր Ժիւլիային, իրեն արժանի հակառակորդ մը, և չէր կրնար համակերպիլ ձգելու իր տեղը, խուսելու, ճիշդ յաղթանակի պահուն խոյս տալու։ Կ'ուզէր չափուիլ Սալթէրի հետ, անոր կրկնելով իր քաղաքային ծանրութիւնը, կամ, եթէ պէտք էր որ ընկճուէր, գոնէ պատերազմի պատիւներով ըլլար։ Ո՛չ, պիտի չձգուէր ծայրագոյն ճիգը չփորձած...։

Երբ այսպէս կը խորհրդածէր գծերն եզերքը խոժռելով, ժամանակէն մնացած ամբարտակի մը դէմ, այսօր քիչ մը խարխուլ, այլ տակաւին գեղեցիկ երեւոյթով։

Մեծ պատեր կը շրջափակէին դարաւանը։ Դարբնուած երկաթէ բարձր վանդակով մը. ծառուղիին ծայրը կը նըշմարուէր ԺԸ. դարու առաջին տարիներու յատկանշող կարմիր աղիւսով շէնքը։ Դըրան երկու կողմը կը բարձրանային երկու քարէ սիւներ, անոնցմէ իւրաքանչիւրին վրայ քանդակուած կը տեսնուէր առիւծ մը, սողոսկուն, կիսովին մամռապատ, և դրան զանգակին մօտ Լայրնհաուզ (առիւծի տուն) բառերը, տակաւին ընթեռնելի էին, թէեւ քիչ մը ջնջուած։ Ծառունքին քաշեց կոճակը. հեռաւոր թնդիւն մը պատասխանեց իրեն. Ցեառ դանդաղ քայլ մը լսուեցաւ ծառուղիին աւազին վրայ, և ծերուկ կին մը, կարմիր ու չաղ դէմքով, եկաւ բացաւ։

— Է՛, ուրեմն, հարցուց Մացուլի, չակէնաքեան։

— Այնպէս է, պարոն, բայց այդ արալանը տղու ձայնով մը։ Բայց ծերան յուսա տեսնենք զայն, այնքան լաւ կ'ըլլայ կարծեմ։ Եթէ ժամ ասխալի, սարկա չատ դժուարութիւններ պիտի պատճառէ մեզի։

Թ.

ԲԱՆՏԱՐԳԵԼՈՒՀԻՆ

Բաւական ընդարձակ սենեակ մըն էր, փայլը թափած վարագոյրներով, ցած ձեղունով, քառակուսի ապխտակտուր տախտակամածով, մէկ հատիկ պատուհանով։ Անօդորկ թանձր ապակիներով և ամուր կերպով գոցուած այս պատուհանը չէր թողուր որ ոչ օդի չունչը մը ներս մտնէր, ոչ ալ դուրսը ակնարկ մը նետել, նոյնպէս ծանր վանդակորմ մը, գետնին մէջ հաստատուած, կ'արգիլէր կրակին մօտենալու ո և է փորձ։ Երկաթեայ փոքրիկ անկողին մը, կարճառօտ հանդերձանքով արդուզարդ մը, սեղան մը, աթոռ մը կը կազմէին ամբողջ կարասին։

Սենեակին մէկ ծայրէն միւսը, չզայրացած, տագնապ, անդուլ քայլերով, Մըրրիէլ Թրէյսի կ'երթար կուգար առանց իր ընթացքը կասեցնելու, ներսէ ի ներս վանդակափակուած մատաղ յովազի մը նման։ Իր աղուոր մազերը անկարգօրէն կը թափէին իր ուսերուն վրայ։

(Շարունակելի)

պիտի գտնէ որ երկրէն հաւաքէ միայն այն տուրքերը՝ որոնց հարկաւոր են պետութեան ընդհանուր ծախքերուն համար, և տեղական վարչութեանը թողու մասնաւոր ու տեղական պէտքերուն համար բաւականաչափ հասոյթներ։

Իր սեպհական փարչութեանը ծախքերուն յատկացեալ այդ հասոյթները գանձելու համար նահանգին կուսակալ ձեռք առնուելիք եղանակը հետեւեալ կերպով կընար կարգադրուիլ։

Ընդհանուր Կառավարիչը, և անոր հրամաններուն համեմատ, այլեւայլ գաւառակներու կառավարիչները, իւրաքանչիւր գաւառակի գլխաւոր քաղաքին մէջ անոր երեւելիներէն բաղկացեալ ժողով մը գումարել։ Այդ զանազան ժողովներուն կազմութեան ձեւը այժմէն պէտք որ որոշուի. սկիզբները Ընդհ. Կառավարիչը և գաւառակներու կառավարիչները իրենց իսկ պիտի ընտրեն անդամները՝ այդ երեւելիներուն ու ամենէն աւելի վստահութիւն ներշնչող անձերուն մէջէն։ Ընդհանուր Ժողովը որ պիտի գումարուէր նահանգային գլխաւոր քաղաքին մէջ, պիտի բաղկանար պատգամաւորներէ զոր պիտի անուանէին գաւառակներու ժողովները։

Այդ ժողովները, կամ մանաւանդ այդ Ընդհանուր ժողովը միակ իշխանութիւն մը պիտի ունենար, այն է՝ այլեւայլ պաշտօնէութեանց ծախքերուն համար պէտք եղած տուրքերը սահմանել։ Այդ ժողովները կամ խորհուրդները ոչ մէկ կերպով պիտի չմիջամտեն ոչ Արդարութեան Վարչութեան, ոչ նոյնինքն Վարչութեան մէջ։ Անգամայն, փորձառութիւնը և երկրին ընկերական վիճակին զարգացումը պիտի նշանակէն վերջնական եղանակ մը այդ խորհուրդներու անդամներուն ընտրութեան և անոնց շնորհուելիք իշխանութեանց ընդարձակմանը համար։

Բայց մեզ այնպէս կը թուի թէ սկիզբները ստղծեալ փոփոխութիւն առանց չի գայ, ինչ որ անխուսափելի է ժողովուրդի մը մէջ որ իր շահերը վարելու գործին բոլորովին օտար մնացած է, և անոնց իշխանութեան սահմանաւորումը խոհեմ և իմաստուն բան մըն է։

Հայաստանի նահանգային կազմակերպութիւնը, այսպէս իր ընդհանուր գիծերով պատկերացուած, կարող է բարօրութիւնը ապահովել նահանգին բոլոր բնակիչներուն մահմետական թէ քրիստոնեայ, ամենքն ալ հպատակ Ն. Կ. Վեհափառութեան, ամէնքն ալ վարչութեան մը մէջ հաւասարապէս շահ ունենալով։

Այս կազմակերպութեան նպատակն է ամենուն բարօրութիւնը ապահովել. հետեւաբար մահմետական և քրիստոնեայ հասարակութիւններուն թուոյ փոխադարձ համեմատութիւնը երկրորդական կարեւորութիւն մը կըստանայ, Ոչինչ պիտի փոխուի քաղաքական կացութեան մէջ. միայն վարչութեան մէջ նոր պաշտօնեաներ պիտի դրուին, որոնք մէկ քանի հաստատութեանց ու մանաւանդ արդարութեան շնորհիւ պաշտպանուած, պաշտօն պիտի ունենան գործադրել այն բարենորոգումները զոր Ն. Վեհափառութիւնը հրամայել պիտի բարեհաճի և չթողուլ որ անոնք մնան տառի ձեւին մէջ միայն, ինչպէս մինչեւ ցարդ թառանցուած բոլոր բարենորոգումները։

Փարիզ 1878 ՆՈՒԲԱՐ ՓԱՇԱ

ԱՆԴԵՆԱԿԱՆԻ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Ի՞ՆՉ Է ՁԵՐ ԿԱՐԾԻՔԸ ՈԳԵՀԱՐՑՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍԻՆ

Կը հաւատա՞ք ուրուականներու և ոգիներու։ Այդ անձնաւորութիւնները արդարեւ իրաւունք ունին մեր համակրութեան, այն նշանաւոր դերին պատճառաւ, զոր կատարած են թատերգութեան մէջ, սկսեալ Ոդիսեւսէն՝ որ Կիմմերեանց երկրին մէջ ոգեհարցական փորձեր կ'ընէր, մինչեւ Համլէթ, որ իր ընտանեկան գործերուն նկատմամբ կը խօսակցէր հօրը ոգիին հետ Էլսընէօրի զարատափին վրայ։ Այսու հանդերձ այս պատմութիւններուն վրայ բան մը կայ որ մարդս դժուարահաւատ կ'ընէ։ Ցարդ ընդհանուր կարծիքը այն էր թէ աւելի հարաւի ժողովուրդներն են որ աւելորդապաշտ կ'ըլլան, այնինչ բոլոր երկիրներու հաւասար ժողովուրդները։ Ոգեհարցութեան ամենէն այլանդակ ձեւերը առնէ մը ի վեր Անգլիոյ մէջ տարածուած տեսնելով զարմացած ենք ըսել թէ այս գերեզմանական ոգեկոչումները աւելի լաւ կը յարմարին հիւսիսականներու մտքին, և իրաւ ալ Ոդիսականին հեղինակը մառախլապատ Հիւսիսին ծայրագոյն սահմաններուն վրայ զետեղած է ոգիներու երկիրը, «Նէֆլհայմ»։ Ջուրերուն և անտառներուն յաւերժահարսերը, «Ֆաունները և «Միդսամեր»ները հինաւուրց դիցաբանութեան մէջ չարեացակամ ազնուութիւն մը ունէին։ Բայց նորվեկեան, սքանտինաւեան, գերմանական հին պատերազմներուն մէջ ոգիները անգթօրէն կը խեղդէին աղջը և աղուոր նշանածները։ Ցեղերը հաճոյքով կ'ընդունէին աստուածներու միջամտութիւնը աշխարհի վըրայ։ Բայց հիմա մեռեալներուն հետ խօսակցութիւնները ա՛յնպիսի տարօտ մը կը ներշնչեն որ զանոնք հաճելի կ'ընէ միմիայն ախրամած ժողովուրդներուն, ինչպէս Անգլիացիներուն. վկա՛յ իրենց Շէյքսփիր, ոգեհարցութեան այդ մեծ վարպետը, որ սակայն իր ներկայ միամիտ հետեւողներէն կը տարբերէր այն կերպով որ ինք ոգիները իրրեւ զարդ կը գործածէր իր տաղերուն, ինչպէս հին թատրերգութեանց մէջ՝ պարը։

Ֆրանսայի դասական թատերգութեանց հեղինակները կը նախընտրէին «Երազ»ը, նուազ զարհուրելի, նուազ ենթակայ սխալանքներու տարակուսանքներով, և որ սակայն կը բաւէր գեղեցիկ պատմուածքներ յօրինելու ընտիր յանգերով։ Սակայն հիմա Փարիզի մէջ ալ ոգեհարցներ կան։ Կ'երեւի որ քիչ չատ ամէն բան կը գտնուի ո և է բազմամարդ մայրաքաղաքի մէջ։ Սիւլլի-Բրիւտօմ ոգեհարցութեան ենթարկուեցաւ Էօզաբիա Պալլատինօ միջնորդին կողմէ։ Վիքթորիէն-Սարտու չատ կը հետաքրքրուէր ոգեհարցութեամբ։ Անկեց զաւեշտ մը քաղեց, որուն մէջ մեռած ենթադրուած և յանցանք մը գործող կին մը իր ամուսինին կ'երեւար և ներում կընդունէր, թէեւ այդ բարեմիտ մարդը ոխ պահած չէր իրեն դէմ, իբրեւ կին զինքը խաբելէ ետք մեռնելէն վերջ։ Մադուն գիտութիւնները աշակերտները բարեմիտ և դիւրահաւատ կ'ըլլան, մինչ քիչ մը կորով ունեցողները պիտի պնդեն թէ ատոնք ամէնքը համոզիչ բաներ չեն։

Ոգեհարցութեան առաջին վարդապետը կը համարուի Շոբէնհաուէր որ երկարօրէն զբաղեցաւ քննադատութեամբ (Նիրվանա), սակայն մեռեալներու երեւութին վրայ գիտական վերապահում մը ըրած կուսայ։

Զուգեր մերժել սկզբունքով անոր կարելիութիւնը, բայց արմատապէս ալ չհաստատեր։ Շոբէնհաուէրի կարծիքով միտքը, գիտակցութիւնը, ետք անհուօրէն ...քը վերադառնան, այլ հոգիին էական ոյժը, զոր կամք կը կոչէ, ա՛նջնջելի կը մնայ։ Բայց այդ ոյժը, մտաւոր և զգալի ամէն գործարանէ, և հետեւաբար մեզի հետ հաղորդակցութեան ամէն միջոցէ զուրկ ըլլալով, չի կրնար ոչ ծանօթանալ ողջերուն և ոչ ո և է ազդեցութիւն բանեցնել անոնց վրայ։ Շոբէնհաուէրի համար, մեռելոց երեւոյթները տեսիլներ են միայն տեսնողին ուղեղին մէջ առանց ո և է առարկայական իրականութեան։ Այս գերման նշանաւոր իմաստասէրը, որուն վրայ չատ խնդացած են ֆրանսացի զաւեշտագիրները, ունէր սակայն չատ ոգիմտութիւն։

Վերջերս «Մահը» անունով գործ մը հրատարակեց խորհրդաւոր, փոքրիկ տաղերու քերթող Մօրիս Մեթերլինկ, որ վերջին գլուխին մէջ կը քննէ ոգեհարցական վարդապետութեանց արժէքը։ Շոբէնհաուէրի պէս բացարձակ ժխտումէ կը զգուշանայ. կասկածին շահը միայն կը թողու այդ վարդապետութեանց, գոնէ ի մասին ապագային, որ կրնայ մեծ անակնկալներ պահած ըլլալ մեզի։ Գալով մինչեւ հիմա եղածներուն, անշուշտ մը կ'առարկէ անոնց ոչնչութիւնը։ Զմանոր յեղյեղակել ոգեհարցութեան խարկունքներուն զոհերը, միջնորդներուն խաբէութիւնները, ի մասնաւորի Տիկին Պալատինօյի և ամբողջ ոգեհարցական պայակոյտի մը պատրանքները։ Կ'աւելցնէ թէ նոյն իսկ երբ փորձարարներուն և միջնորդ (մէտիօմ)ներուն բարեխղճութիւնը անհերքելի ըլլայ, արդիւնքները անչքան են։ Բաղուածը ունեցած է պլտակելու բովանդակ ոգեհարցական առեղին գրականութիւնը, և նախ այդ նպատակով կազմուած անգլիական ընկերութեան ատենագրութեանց քանի-հինգ խոշոր հատորները, որովհետեւ Ամերիկայի և Անգլիոյ մէջ է որ այս խաւարկութիւնները ամէնէն աւելի տարածուած են։

Գիտնալու ենք որ ոգեհարցութեան սկզբունքներուն համաձայն, անդիի աշխարհքին հետ հաղորդակցութիւնը միջնորդի մը բարեխօսութեամբ միայն կըրնայ ըլլալ։ Ինչո՞ւ։ Որովհետեւ ոգիները նուազ ընդդիմութեան գիծը կը փնտռեն, և միջնորդներն ալ... չընդդիմացող մարդիկ են։ Հիզուկ մը կամ մասնաւոր թել մը ունին։ Մանաւանդ հաւատք ունին, կամ ունենալ կը ձեւացնեն։

Լոնտոնեան ընկերութեան բաժին նայելով, ամէն կերպով հաստատուած են երկու հարիւր երեսուն և մէկ ոգեկոչման պարագաներ։ Մօրիս Մեթերլինկ իր լուսափայլ իմացականութեամբ դիտել կուտայ թէ իրողութիւնները իրր ճշգրիտ ընդունելով հանդերձ՝ աւելի զարմանալի կ'ըլլայ որ աւելի յառաջդիմած չենք, և թէ այդ երկու հարիւր երեսունմէկ ոգիները բացարձակապէս ոչինչ սորվեցուցած են մեզի իրենց եկած աշխարհին վրայ։

Այս մասին չատ յատկանշական են պարագաները երկու համոզուած ոգեհարցներու, Մայէրս և Հաճսըն, որոնք զգայացուցիչ յայտնութիւններ խոստացած են իրենց մահուան վաղօրեակին համար։ Մայէրս, միջնորդ Տիկին Թոմփսընի կողմէ ոգեկոչուելով, սկսաւ պարապ շաղակրատութիւններ ընել Ընկերութեան վրայ, (անշուշտ միջնորդին համար ատիկա չատ կարեւոր էր, որովհետեւ նոյն Ընկերութեան ծախքովը կ'ապրէր), «Թոմփսըն իրեն նուիրած յեմ մահու կենսագրական յօդուածին վրայ (զոր անշուշտ կարդացած էր միջնորդը), եւն.։ Անկէց անդին ալ մեռած Մայէրս կը յայտարարէ թէ ուրիշ բաներ ըսելու

համար պէտք է ինքզինքը ամփոփել և խորհիլ։ Հաճսըն մեռնելէ առաջ ծանուցած էր թէ երբ մինչդեռ Տ. Բայցբրիքսեցիէ, չատ բաներ ունէր ըսելիք։ Աս ալ Մայէրսին պէս կը պատմէ զանազան զուտ երկրաւոր անկեղծներ, կարծիք կը յայտնէ Ընկերութեան սիւռանքին վրայ, եւն... Բայց երբ աւելի գրաւիչ հարցեր կը դրուին իրեն և կը հարցուի թէ անդենականին վրայ ի՞նչ ունի ըսելիք, կը ջանայ խուսափիլ, և վերջապէս կը խնդրէ որ ուրիշ ատեն մը սպասեն իրեն, որովհետեւ պէտք է որ հեռանայ... Մէկ խօսքով այս ոգիներուն ոչ մէկէն բնաւ կարելի չէ եղած ձեռք ձգել ո և է լուսաբանութիւն, ո և է յատկանշական տեղեկութիւն։ Իրաւցնէ կ'արժէ որ, կ'եզրակացնէ սրամտօրէն Մ. Մեթերլինկ, յաւիտենական մարդերուն մէջ բացուող այդ զարհուրելի կերպէն աւելի ինչ, այնչափ բանը մինչեւ համար որ մեր մեծ հօրեղբօր ... Իրեն էր, և թէ մեր հօրեղբօրորդին Բոլոստմեջոր հրեանդութենէ կը տառապէր..։

Րուն կէտին, հանդերձեալ աշխարհին վրայ պահուած լռութիւնները չեն յայտներ արդէն այդ միջնորդներուն երեւակայութեան աղքատութիւնը։

ՎԱՆԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ՀԱՆՏՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

ՇԱՀԵԿԱՆ ՃԱՄԲՈՐԴՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Օրը իրիկուն կ'ըլլար, երբ մեզ Պոլսէն տանող ռուսական «Ռոստով» շոգենաւը մեկնեցաւ Սելանիկի նաւահանգիստէն։ Ա. կարգի ուղեւորները, հինգ վեց հոգի, կը գտնուէին նաւուն մասին մէջ. կար հայ եպիսկոպոս մը (.°) որ իր թեմը կ'երթար Պաղեստինի ճամբորդութենէ մը վերջ, մայրաքաղաք կանչուած թուրք բարձրաստիճան պաշտօնատար մը, Օտտոմանցի վաճառական մը և իր կինը, որ համակ խօսք և շարժում էր. երբ իրեն ըսուեցաւ թէ շոգենաւը Աթոս Լեռը պիտի հանդիպէր, բայց բացարձակապէս պիտի արգիլուէր իրեն ցամաք իջնել ամենախիստ ամենահին կարգապահութեան մը շնորհիւ, որ կ'արգիլէ մուտքը Ա. Թերասի կղզիին ամէն էգ էակի, կնոջմէն սկսեալ մինչեւ հաւը, նախ և առաջ սկսաւ քաջ խնդալ, յետոյ դիմադրեց, բողոքելով որ, ինչ ալ ըլլայ, ցամաք պիտի ելլէ, ի հարկին էրիկ մարդու հագուստ հագնելով։

Կամրջակին վրայ պտըտուած ճաշին առեններ, հիւանալի իրիկուն մը, Օտտոմանցի կինը հազար ու մէկ հնարքներ կ'երեւակայէր՝ վանականներուն կասկածը հանդիպելու համար։ Ամուսինը կը թողուր որ խօսէր, որովհետեւ երկար ատենէ ի վեր այլեւս փիլիսոփայ եղած էր չատախօս կնոջ մը և այլեւս մօտէն չէր անցներ խօսքերու այդ ջրհեղեղը դադրեցնել ուզելը։

Նաւուն մէջտեղը գրուած էին հարիւրի չափ տաւրիական ծերեր, Սելյեթանին անձնապահ թոնակին զօրագունդերէն մէկուն սահմանուած. աղջիկը խառնուած էին ընտրնիներ հաւաք Արաբներ, Ցեղեր և շատ մը Մակեդոնացիներ, որոնք Արեւմտեան աւետարանութենէ կը վերադառնային։

Ցաջորդ օրը, կէս օրին առենները հասած էինք Բանձելեւմոն, Աթոս լերան ռուսական մեծ վանքը։ Մանկամարդ կինը չէր երեւեր. փակուած կը մնար իր խուցին մէջ, մինչ իր ամուսինը առեղ կը բաներ մեզ ցամաք տանող մակոյկին մէջ։ Իրողութիւնները հաճոյած ըլլալու էին զինքը չատ աւելի, որքան փաստերը չէին համոզած։

Ծովափի ծովուն և չատղ բաղաքականութեամբ ծածկուած բարձր լերան մէջտեղ, լուսաշեղ դաշտանկարի մը մէջ, դափնի վարդերու, մոթօսիններու և նոճիներու կեդրոնը, վանքը կ'երեւցնէ իր ճոխապար ոսկեզօծուած գմբէթներն ու կամարները։ Վանահայրը անձամբ բարեհաճեցաւ ընդունիլ մեզ. գեղեցիկ ծերունի մը, գեղահոս մօրուքով, որ կարգադրեց ըմպելիներ հրամցնել մեզի իր ծովահայեաց սենեակին մէջ։ Իր առաջնորդութեամբ այցելեցինք ամբողջ վանքը, որ ահագին տարածութիւն ունի։ Որքա՜ն կառուցումներ, ինչ ճաշարաններ և ինչ բակեր։ Ամէնքը պերճ, պատկառազդու։ Ամէնքը ունին օդի և հաղորդութեան մեծ ազատորութիւն մը։ Բայց ծայրայեղօրէն միակերպութիւն մը կայ։ Ամէն կողմ չափազանց ոսկեզրուած, որոնց պատառ փայլը անախորժ է։ Պէտք անցնելու այդ շաղախին տակ անհետ եղած է անցեալի ամէն հետք։ Արդարեւ այդպէս չերեւակայուիր հին Աթոս Լեռը, և ճշմարիտ Աթոս Լեռը հոս չէ։

Զայն գտնելու համար պէտք է աւելի առաջ երթալ դէպի թերակղզիին ասուր ծայրը, պէտք է մագլել ցից զառիթափեր, հասնիլ Լավրա, Իվիրոն, Վաթոբէտ։ Այս վանքերը, 1000 տարուան հնութեամբ, խորին կերպով գամուած քարաժայռին և կարծես կախուած երկինքին և ծովուն մէջտեղ, աշխարհէն հեռու, չատ հեռու կորսուած, և իրենց անապատ աղքատութեամբը պաշտպանուած, կ'անցնին դարերու մէջէն, առանց ո և է փոփոխութիւն կրելու։ Վանականներուն կենցաղը չի տարբերիր Ս. Աթանասի օրինագրած եղանակէն։ Սրկայն վերարկու հագած, բաղմէ բարձր գըլխանոցը տասն մազերու վրայէն՝ որոնց երբեք հպած չէ ո և է երկաթ, մեքենաբար և հլու հպատակ կը կէտ... միեւնոյն ջերմեռանդ պաշտամունքը, միեւնոյն խոկումները, միեւնոյն պաղէշները։ Միեւնոյն բանաձեւերով և միեւնոյն ժամերով կ'ընդունին և կը ճաշեն տարաշխարհիկ այցելուն։

Այս ինքնավար վանքերու հանրապետութիւնը կրցած է նուազագոյն չափին վերածել իր յարաբերութիւնները աշխարհական իշխանութեան հետ։ Ինք՝ Թուրք պաշտօնատար մը, որ կարեւոր պաշտօն մըն ալ չունի, ինքն ալ խնամապահանջ ամբողջութեան մը դատապարտուած, թէեւ ո և է ուխտ չէ ըրած, քանի մը Ալպանիացի ոստիկան զինուորներ, որոնց երկայն քարէ հրացանները կը ծառայեն միմիայն պարպուելու. ի պատիւ օտարականներուն, և ահա ինչ որ մինչեւ ցարդ կը ներկայացնէր հոն Պոլսոյ իշխանութիւնը։ Պէտք է աւելցնել թէ այդ իշխանութիւնը ո՛չ նեղացուցիչ էր, ոչ բռնապետական։ Թուրքերը Աթոսի Սրբազան վանքերուն նկատմամբ մեծ գաղափար մը կուտային։

Պիտի բաւէ հեռացնել գայմագամը, — վստահ ըլլանք թէ խեղճ մարդը առանց ո և է ցաւի պիտի բաժնուի, — արձակել այս Ալպանացի պահնորդները, և ասկէ անդին ուրիշ ի՛նչ քաղաքական լուծում պէտք կը մնայ։

Վերջին օրերուս խօսուեցաւ միջազգայնացնել Ա. Լեռը, չէզոք հող մը ընել զայն՝ որ հաւասարապէս ըլլայ բոլոր ազգութեանց։ Այս մասին բաւական բողոքներ եղան Ցոյն վանականներուն կողմէ՝ որոնք տակաւին մեծամասնութիւն կը կազմեն այս հանրապետութեան մէջ և զայն կորսնցնելէ կը վախնան։ Կարծես մասնաւորեալ մը կը վախնան ո և է փոփոխութենէ, որ կրնար իրենց վնասակար ըլլալ։

Եւ արդարեւ ինչո՞ւ ո և է բան փոխել հոս։ Աթոս Լեռը աշխարհէն դուրս է։ Կը բաւէ թողուլ զայն ինչպէս որ է։

(ԹԱՆ)

ՆԵՐՔԻՆ

ՏԷՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԵՒ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԵԼՄՏԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿԸ

Պերլինէն 14 փետր. Թեմով «Օսմ. Լոյտ»ի հեռաձայնը կը հեռագրէ.—«Ֆրանքֆուրթեր Զայթունկ»ի Բարիզէն կը հեռագրեն ի մասին Գերման, Ֆրանսացի և անգլիացի խումբերու նոր բանակցութեանց Թուրքիոյ ելեւմտական աջակցութիւն մը տալու համար, ոչ թէ պատերազմը շարունակել տալու, այլ անոր ելեւմտական քայքայումը արգիլելու նպատակով. «Մ. Ռէվոալ կարովի կերպով խորհուրդ տուաւ ամսական փոխառութիւններ ընել Թուրքիոյ, ինչ որ ընդունուեցաւ ելմտական խմբակներուն կողմէ։ Գերմանական և անգլիական կառավարութիւնները զիջեցան ելեւմտական ձեռնարկ մը ընել, սակայն ձախողեցաւ Ֆրանսայի մերժման պատճառով։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

ՆՊԱՍՏԱՒՈՐ ԽՕՍԱՆՔ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՄԱՍԻՆ

Երէկի Թղթակցով ստացուած ֆրանսական թերթերը սկսած են տարբեր կերպով մեկնել և բացատրել այն քաղաքական ուղղութիւնը, զոր միջազգային դիւանագիտութիւնը սկսած է բռնել Պալքանեան պատերազմին առթիւ։ Այդ ուղղութիւնը ոչ աւելի ոչ պակաս պարզապէս նպաստաւոր է Թուրքիոյ, ինչ որ ալ ըլլան Թուրքիոյ ընելիք զոհողութիւնները, այս բոլորը Եւրոպայի և մանաւանդ Ֆրանսայի հանրային կարծիքին այս փոփոխութիւնը նշանակալից է ի նպաստ այս երկրին։

«Թան», որուն Թրքատեաց նկատագիրը այնքան բաւական կերպով արտայայտուեցաւ պատերազմին սկիզբէն ի վեր, սկսած է հակապալքանեան շեշտ մը դնել, զոր մինչեւ յայտնի Թրքասիրութիւն քայլ մըն է միայն։ Իր վերջին թիւին մէջ այս ոգին կը ցոլանայ «Էտիրնէի ռմբակոծումը» խմբագրականէն՝ զոր երէկ արդէն թարգմանեցինք մեր ընթերցողներուն համար։ Նոյն թիւին մէջ Էտիրնէի վիճակին վրայ խօսելով կը ծաղրէ Սոֆիայէն եկած հեռագիրը, որ կ'ըսէ թէ «ռմբակոծումը յաջողութեամբ կը շարունակէ»։ «Թան» կ'աւելցնէ. «Պէտք է հասկնալ... անյաջողութեամբ»։ Նոյնը կարելի է ըսել Բարիզեան ուրիշ թերթերու համար։

Երէկ իրիկուան հեռագիր մը, Բարիզէն ուղղուած, հետեւեալ կերպով կը պարզէ այս նոր հոսանքը.—

Բաւական մեծ փոփոխութիւն մը առաջ կուգայ ֆրանսական մամուլին մէջ ի նպաստ Թուրքիոյ։ «Ժուռնալ» կը հրատարակէ Ահմէտ Րիզա պէյի մէկ տեսակցութիւնը, որուն մէջ մի տողը փաստ մըն է Ժէօն-Թիւրքերուն գործը արդարացնող։ Ահմէտ Րիզա պէյ կը ցուցնէ թէ դաշնակիցները այն պատճառաւ յարձակեցան Թուրքիոյ վրայ, որովհետեւ կ'ակնկալէր յառաջդիմել և զօրաւոր ըլլալ և կը թողուէր Եւրոպայի երկդիմի ընթացքին դէմ։

ԷՏԻՐՆԷԻ ՕՏԱՐԱԿԱՆՆԵՐԸ

Բարիզ. 14 Փետր.— Պուլկարիա իմացուց Ֆրանսայի դեսպանին թէ ուղղելով գտնուած տասն Ֆրանսայի փափաքներուն Էտիրնէի չէզոք օտարականներու մասին, ընդհանուր հրամանատարին ուշադրութիւնը հրաւիրած է չէզոք գօտի մը սահմանելու պէտքին վրայ, որպէսզի Եւրոպացիները այն տեղ հաւաքուին։

ՄԻՍԻՆ ԽՆԴԻՐԸ

Միսին, օդուեթի.ն., որ մինչեւ մը պակսած էր երբ գաղթականները ստիպուած էին ապրուստի համար իրենց ձեռքը ունեցած ոչխարները ծախելու, դարձեալ գլուխ ցցած է այս օրերս։ «Օսմ. Լոյտ» կ'ըսէ թէ միսին գինը սուղնալուն հետ, միսին արժէքն ալ նուազած է։ Այսպէս, իր առած տեղեկութեանց նայելով յաճախ եղած միսի տեղ գամէշի միս կը ծախուի, որով գինը ո՛չ միայն նիւթապէս վնասուած կ'ըլլայ, այլ ֆիզիքապէս ալ, որովհետեւ երբեմն կրնայ ենթարկուիլ նաեւ վտանգներու։ Պատերազմին միսի գիներուն վրայ ունեցած արդիւնքը աս է եղած.— Սելանիկէն եւ Պանտրմայէն Պոլիս ու Իզմիր զրկուած ոչխարները, այլ եւ չեն կրնար հասնիլ Պոլիս։ Մրւս կողմէ Զաթալճայի, Պապա Էսկի, Քըրք-Քիլիսէի մէջ ալ արօտավայրեր կային, ուր Պուլկարիային հասած ոչխարները անունք կ'ստանային եւ Պոլիս զրկուելէ առաջ կը պարարտանային։ Հիմայ, Պուլկարիային ոչխար չի գար։ Միայն Անատոլուն է որ պիտի դրկէ մսղի ոչխարները։ Իսկ Տրապիզոնէն, Ատաբազարէն և ուրիշ տեղերէ հասած ոչխարներն ալ Պուլկարիայէն հասնող ոչխարներուն թիւէն չատ քիչ են, և նուազ գիրուկ է միեւնոյն ատեն զանոնք փոխադրել։ Գալով ծովուն, միեւնոյն բանն է գրեթէ։ Տրապիզոնէն կը դրկուին անոնք միեւնոյն պայմաններով։ Մրւս կողմէ Թեսաղոնիկէն հասած եզներուն թիւը կրնայ բաւել տեղական սպառման, չատ մը մսավաճառներ գամէշի միս ալ կը վաճառեն։ Ասոնք այս միսը ընդհանրապէս կը վաճառեն օխան 20 փարայի կամ մէկ գրուշի նուազ գինով, ինչ որ չարգիլեր զիրենք մեծ շահ մը ընելէ։ Մեծ մսավաճառները այս միջոցին չեն գիտեր եւ հետեւաբար պզտիկները գէշի մրցում մը կ'ընեն անոնց հետ, միասին ժողովուրդին ծախելով պակաս գնով բայց տարբեր տեսակ միս։ Միսին խնդիրը ժողովուրդին համար մեծ կարեւորութիւն ունի։ Ցայտնի է թէ գամէշին միսը, ինչպէս աշխատող ամէն կենդանիի միս, վնասակար է մարդուս, քանի որ նոյն իսկ զօրական գործարաններու մէջ խնդիրարուած ներ առաջ կը բերէ և մինչեւ անգամ տիֆոսներ։ Հետեւաբար «Օսմ. Լոյտ» հանրութեան շահուն համար կը հրաւիրէ քաղաքապետութիւնը հսկելու մսավաճառներուն վրայ և արգիլելու եղած միսի տեղ գամէշի միսին վաճառումը։ Այս պարագան, կ'ըսէ, ո և է դժուարութիւն չպիտի ըլլայ մսավաճառներու օրինական շահերուն, քանի որ ոչ մէկ անհրաժեշտութիւն կայ տարբեր միս ծախելու, երբ լաւագոյն միսը կը բաւէ ընդհանուր պէտքերուն։

ԲԻԷՌ ԼՕԹԻ ՓՈՂՈՑ.— Կ. Պոլսոյ փողոցներէն մէկուն անունը փոխուելու պիտի փոխուի։ Ազգ. պաշտպանութեան մարմինը շնորհակալութիւն յայտնելու համար Բիէռ Լօթիի, որ Թուրքիոյ դատը կը պաշտպանէ, նամակ գրած է անոր խնդրելով որ Պոլսոյ փողոցներէն մէկը ընտրէ իր անունը տալու համար անոր։

ԶՐՈՅՑՆԵՐ.— Զրոյց եղաւ թէ օսմ. զինուորները Կէլիպօլի մէջ պարտուած են, թէ Պուլայիր գրաւուած Պուլկարներէն եւ թէ հելէնները կրցած են զօրք հանել Տուզլա... Աւրական ... «Թանին» կը հերքէ այս զրոյցները։

ՖՐԱՆՍ. ԴԵՍՊԱՆ Մ. Պօմբառ այսօր, ... կոյսերական իշխան Մէհմէտ էֆ.ի... անոր Օրթա Գիւղի բնակարանին մէջ։

«ԿԻԿՕ», այսօր փնտռեցէք ամէն կողմ։ Ձեռս շահեկան և գեղջուկի բովանդակութեամբ, երկու մեծադիր ծաղրանկար, ամէնքը 10 փարա։

ԵՐԵԿՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՍԷՅԻՏ ԻՏՐԻՍԻ ՊԱՐՏՈՒԹԻՒՆԸ

Լոնտոն, 14 Փետր.— Ռիւթէրի գործակալութիւնը Հոտէյտայէն կ'իմանայ հետեւեալը.— Փետրուար 1ին տեղի ունեցած կռուի մը մէջ Իմամ Եահեա Սէյիտ Իտրիսը ծանր պարտութեան մը մատնեց և Սէյիտ Իտրիսի մարդերէն քանի հարիւր հոգի զոհի բռնեց։

ԲԱԹԱՊԱՑԻ ԱՐԻՒՆԸ
ԿԱՊԱՆՆԵՆ ԴԵՐ. ԿԱՌԱՎԱՐԻՉԸ

Լոնտոն, 14 Փետր.— Սոմալիէն կը հեռագրեն Ռիւթէրի.— Թաթապայի Ա. քաղները (Աւէնի անգլիական սահմանագլուխին մօտ) ապստամբեցան եւ սպաննեցին դեր. կառավարիչն ու վիրաւորեցին մէկ քանի պաշտօնեաներ։

Ապստամբութեան պատճառը կը վերագրուի մաքսային պաշտօնատուներու հաստատումին։

ԶՕՐ. ՏԱՆԿԼԻՍԻ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Աթէնք, 14 Փետր.— Հելլէն բանակին պաշտպանող նախագահ Զօր. Տանկլիս Եանյայի ժամանեց Եպիրոս երթալու համար։

Թերթի մը խմբագրին հետ տեսակցելու միջոցին, յայտարարեց թէ ինք համոզուած է Եգէան կղզիներու Ցունաստանի կցմանը և թէ Սելանիկը նոյնպէս պիտի պատկանի Ցունաստանի։ Տէրութիւնները կը ճանչնան անոր իրաւունքները։

Ցետոյ խօսելով Եպիրոսի պատերազմներուն մասին, ըսաւ. «Պատերազմը կատաղի է, բայց շնորհիւ Ցոյներու քաջութեան, անկէ պիտի վերջանայ մեր յաղթանակով։»

ՍԵՐՊԵՐԸ ԵՒ ՊՈՒԼԿԱՐՆԵՐԸ

Պելկրատ, 14 Փետր.— Նախարարաց խորհուրդը այսօր երեք գումարեց, որ տեւեց երեք ժամ. Մարերդակեցեան Սերպ բանակին Պուլկարիոյ հետ գործակցելու խնդրին մասին, ինչպէս նաեւ ի մասին այն միջոցներուն, որոնք պիտի ծառայեն պատերազմի վերջաւորութիւնը փութացնելու համար։

ԷՏԻՐՆԷԻ ՕՏԱՐԱՀՊԱՏԱԿՆԵՐՈՒ ԽՆԴԻՐԸ

Բարիզ, 14 Փետր.— Էտիրնէի օտարահպատակներուն համար, Գարա-Աղաճի տրուարձանը իբր չէզոք վայր մը ընդունելու մասին Պուլկարիոյ առաջարկած ծրագիրը հոս կը քննադատեն և կը պնդեն այն կէտին վրայ թէ Գարա-Աղաճ Պուլկարներու գրաւման սահմանին մէջ կը գտնուի։

Արդ խնդիրը Էտիրնէի օտարահպատակները դուրս հանելուն վրայ է, այն վերապահութեամբ որ անոնք պուլկար գիծերէն ներս ըլլան։

ՍԵՐՊԵՐԸ ԿԸ ՀԵՐՔԵՆ

Պելկրատ, 14 Փետր.— Սերպ պաշտօնական աղբիւրէ բացարձակապէս անհիմն կը յայտարարուին արտասահմանի մէջ տարածուած այն լուրերը, որոնց համեմատ Սոֆիայի Սերպ դեսպան Մ. Սպալայքովիչի մասնաւոր պաշտօն մը յանձնուած կը կարծուի, ինչպէս նաեւ հրատարակուած այն լուրերը՝ որոնց համաձայն Սերպիոյ նախարարաց խորհուրդը որոշած ըլլայ օժանդակ նոր գունդեր զրկել Պուլկարիոյ օգնութեան։

ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ՎԱՐԿԵՐ

Աթէնք, 14 Փետր.— Խորհրդարանը քանի մը օրէն պիտի գումարուի, քուէարկելու համար զինուորական անհրաժեշտ վարկերը։ Կառավարանց իշխանը պէտք անցած Եպիրոսի զինուորները, համբերութիւն քարոզելով անոնց և ապահովելով որ Եանինա մօտերս անձնատուր պիտի ըլլայ։

ԱՒՍՏՐԻԱ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ

Բեթերսպուրկ, 14 Փետր.— Ռուսիոյ ընթացքը խոհեմ և վերապահ կը թուի ըլլալ Աւստրիոյ հանդէպ, որչափ ատեն որ այս վերջինը իր զինուորները չարձակէ։

ԱԼՊԱՆԻՈՅ ՍԱՀՄԱՆԱԳԼՈՒԽՆԵՐԸ

Լոնտոն, 14 Փետր.— Ռիւթէր կ'իմանայ թէ դեսպանները իրենց այսօրուան գումարումին մէջ Ալպանիոյ ապագայ սահմանագլուխներու խնդրին վրայ խորհրդակցեցան։ Դեսպանները այժմ ունին Աւստրիոյ և Ռուսիոյ առաջարկները ինքնորէն պետութեան ապագայ սահմանագլուխներ ճշդելու մասին։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԾՈՒՌ ԿԵՐՊՈՎ ՀԵՐՔՈՒԱԾ

Բերայի «Ազատամարտ» օրաթերթը, Զօհրապ էֆ.ի բնակարանին մէջ հաւաքոյթի մը մասին մեր տուած լուրը երէկ հերքած էր, «սուտ» «անհիմն», «չարամիտ» մակդիրներով։ Ցիշեալ թերթը արդէն չատ վարժեցուցած է մեզ այս լրագրական փափկանկատութիւններուն... Պիտի չանդրադառնայինք իր «հերքում»ին ներէ խնդիրը, մեր մտածած կերպովը գոնէ, փափուկ հանգամանք մը չունենար։

Դաշնակցական յայտնի գործիչ մը «Ազատամարտ»ի հերքումէն մէկ օր առաջ, Ղալաթիա Ազգ. Ժողովին սրահին մէջ իսկ յայտարարած է մեր խմբագրին թէ՝ «տեղի ունեցած գումարումը անհատական բնոյթ ունէր, և ոչ պաշտօնական.»

Այս յայտնութիւնը անկողմնակալ խորհողներուն համար բաւական է, և կը հաստատէ «Մանզումէ»ի լուրը, մինչ «Ազատամարտ» ծածկում... հերքումովը հերքած կ'ըլլայ մինչեւ իսկ այդպիսի հաւաքոյթ մը։ Նոյն թերթը պէտք էր գոնէ յայտարարել թէ հաւաքոյթը տեղի ունեցած է և խօսակցութիւնները դարձած են միայն «անձրեւին և գեղեցիկ օդին վրայ»։ Կամ առ առաւելն կրնար գործածել հաչակաւոր կարգախօսը, «Անհատական»... և այն ատեն մեկնութիւններն ալ աւելորդ կ'ըլլային։

*. Զօհրապ էֆ. աւելի անկեղծ է իր հետեւեալ գրութեան մէջ, զոր կը փութանք հրատարակել։

ՄԵԾ. ՏՆՕՐԷՆ «ՄԱՆԶՈՒՄԷԻ ԷՖՔԵԱՐ»Ի

Մէկ քանի բարեկամներու անցեալ երկուշաբթի գիշեր իմ բնակարանիս մէջ հաւաքուելուն քաղաքական հանգամանք և նպատակ վերագրեր էք։ Անիկա մտերմական ժամանցէ ուրիշ բան չէր։ Հայկական հարցը երբեք չի չօշափուեցաւ հոն։

Հաճեցէք այս հերքումս հրատարակել և ընդունիլ յարգանքներս։

2 Փետր, 1913 Գ. ԶՕՀՐԱՊ

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԻՆ ԱՌԹԻՒ

«Ժէօն Թիւրք»ի Պէրլինի թղթակիցը կը գրէ. «Կը յիշուի թէ քանի մը օր առաջ ծանուցուած էր որ Գերմանիա Ռուսիոյ ստանձնած էր Անատոլուի մէջ իր շահերը պաշտպանելու համար միջամտել այն պարագային երբ Ռուս զինուորները Հայաստանի սահմանագլուխը անցնէին: «Պէրլիներ Թակեպլաթ» վաւերական աղբիւրէ առնելով կը ծանուցանէ թէ այս լուրը բացարձակապէս անհիմն է և Գերմանիոյ կողմէ այդպիսի դիմում մը եղած չէ բնաւ: Տէրութիւնները, կ'աւելցնէ նոյն թերթը, ամենէն սիրով չզբաղին Հայկական խնդրով և Լոնտոնի դեսպաններու ժողովը ուղղակի Պալքանեան պատերազմին հետ առնչութիւն ունեցող խնդիրներով միայն պիտի զբաղի: Առաւել մեկտեղ, վստահելի աղբիւրէ կ'իմանամ թէ Ռուսիա ո՛չ թէ Գերմանիոյ, այլ դեսպաններու ժողովին մէջ յայտարարել տուած է թէ Հայաստանի դէմ ո՛ և է բան պիտի չփորձէ որչափ ատեն որ արդի կացութիւնը շարունակէ»:

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔ ՀՕՐ ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Ս. Պատրիարքը երէկ պիտի այցելէր Շէյխիւլիսլամին, բողոքելու համար Պրուսայի մէջ Փիթին և գաւառի խօլամ կրօնաւորներու գրգիռ և հալածանքաւորական քարոզութիւններուն ու հրատարակութիւններուն դէմ, սակայն իր այցելութիւնը թողուց վաղուան: Ն. Սրբազնութիւնը վաղը պիտի այցելէ նաեւ պետական Խորհուրդի քաղաքային ճիւղի նախագահին «Սատովաթանէ» խանի խնդրոյն համար:

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսական դեսպանատան թարգմաններէն Նշան էֆ. Գալըպճեան երէկ Ս. Պատրիարք Հօր հետ երկար տեսակցութիւն մը ունեցաւ, ինչ ինչ խնդիրներու մասին:

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԻ ՏԵՂԱՓՈԽՈՒԹԻՒՆԸ

Հակառակ եղած հաղորդաւոր ոսկի ծախքերուն, ազգային կարգ մը մարմիններ ըսած են գրաւոր թէ Նոր Պատրիարքարանի կարելի չէ՞ կեդրոնական վարժարանի վերածել, և փոխադարձաբար Կեդրոնականի արդի շէնքն ալ պատրիարքարանի: Դժբաղդաբար կարգ մը անձեր, որոնք պաշտօնեայ ալ են կը կարծենք, կը ջանան զանազան միջոցներով ազգային այդ հետաւանդ շէնքը լքել, յոկ իրենց անձնական շահերուն համար, և կարգ մը վարիչ մարմինները գործիք ըլլալով անոնց՝ իբր հիմնական բան մը, ըսած են գրաւոր այդ խնդրով: Առաջին առաջարկը հրապարակ հանած են Պ. Պ. Գասպարեան և Սաջապալեան, որով կարգ մը պատճառաբանութիւններով Պատրիարքարանի նոր շէնքին Կեդրոնական վարժարանի վերածուելուն անհրաժեշտութիւնը կը շեշտեն: Այդ առաջարկութիւնները մինչեւ ցարդ քանիցս կրկնուած են, թէ՝ արդի պատրիարքարանը կեդրոն տեղ է, և հին անշուք յարմար և ազգային գործերու մշտամին տեսակէտով վնասակար: Ասկէ զատ դիտել կը տրուի թէ հայութեան հոծ մասը այժմ չի գտնուիր Գալաթա կողմը, այլ Բերայի և Գումգափուի գիւղերուն մէջ են., և սակայն այդ առաջարկողները նկատի չեն առած պատրիարքարանի արդի շէնքին անյարմար վայրը, մանաւանդ այն անհրաժեշտ ծախքերը, որոնք Կեդրոնականի արդի շէնքին պատրիարքարանի վերածուելէն առաջ պիտի գայ: Երէկուան Քաղաքական Խորհուրդը նկատի առաւ վարչութեան կողմէ ղրկուած Գասպարեանի առաջարկը և իր մօտ հրաւիրելով տնտեսական խորհուրդը և Կեդրոնական վարժարանի խնամակալութիւնը երկար խորհրդակցութիւններ կատարեց Կեդրոնական վարժարանի տեղափոխութեան մասին: Թէեւ Կեդր.ը Գում-Գափու փոխադրելու որոշումն մը երեւան ելած է, սակայն հարկ տեսնուած է որ երկու խորհուրդները և խնամակալութիւնը իրենց կողմէ եւս տեղական քննութիւն մը կատարելով, իրենց կարծիքը բերեն: Բնական է որ տեղափոխութեան պարագային Կեդրոնականի արդի շէնքի Պատրիարքարանի փոխուելուն ծախքերը խնամակալութիւնը պիտի տայ, Բանկալթիի գերեզմանատունէն առած գումարէն, սակայն պիտի ընդունի՞ նաեւ այն ծախքերը, որոնք պիտի կատարուին պատրիարքարանի նոր շէնքին զանազան մասերը վարժարանի ձեւափոխելէն: Ամէն պարագայի մէջ խնդիրը ազգային ժողովն է որ պիտի կարգադրէ:

ԲՆԻԿ Ատաբազարցի 23 տարեկան միջահասակ, բարձր դիմագծով, սեւ աչքերով, սեւ պեխով Վահրամ Մ. Աչճեան երիտասարդը որ 2 տարիէ ի վեր Բերա Ժանտարմա «Իսկէյէ» կը մնար, ու երկու ամիս առաջ ալ իր ծնողաց նամակ գրած էր թէեւ, սակայն անկէ 'ի վեր ուր մնալը անյայտ լինելով, կը խնդրենք իւր մասին լուր ունեցողներէն, յանուն մարդասիրութեան իմացնել Թերթիս վարչութեան, իւր հայրը և մայրը մխիթարելու համար:

ԲՆԻԿ Կէյվէ-Գընճըլարցի և Արիֆիէ հաստատուող 24 տարեկան, երկայնահասակ սեւ մազերով Մինաս Ց. Թէրզեան որ ասկէ առաջ Գըրգ-Քիլիսէ իբրեւ զինուոր կը ծառայէր, ուր մնալը այժմ անյայտ լինելուն, կը խնդրուի իւր մասին լուր ունեցողներէն խմբագրութեանս իմացնել:

Ս. Դ. ՀՆՉ. ԿՈՒՍ. Կ. Պոլսոյ Ուս. Միութեան Գ. դասախօսութիւնը տեղի կ'ունենայ այսօր, Կիր. ցերեկէ վերջ ժամը 2 ին (Ը.Ե.) Բերա, Պրուսա փողոց Ալիօն յասաժ Նօ. 5 ակումբին մէջ:

ԹՈՒՐՔԻՈՅ Հայ Ուսանողական Ընդհանուր Միութեան Կեդրոնական Վարչութեան Նախաձեռնութեամբ Սկիւտարի մէջ ալ կազմուեցաւ տեղական մասնաճիւղ մը, որուն արդէն անդամ արձանագրուեցան 35 ուսանողներ և ուսանողուհիներ:

Նոյն մասնաճիւղի ընդհ. ժողովի ատենապետ ընտրուեցաւ պ. Արամ Նիկողոսեան և ատենադպիր Օր. Փ. Տատեան:

ԿՐԵՏԷԻ ԽՆԴԻՐԸ ՎԵՐՋԱՑԱԾ
ՄԻԱՅՆ ՀԵԼԼԷՆ ԴՐՕՇԸ ԿԸ ԾԱԾԱՆԻ

Խանիա, 15 Փետր.— Անգլիական զրահաւորին հրամանատարը, բոլոր տէրութեանց անունովը գործելով, վար առնել տուաւ բոլոր օտար դրօշները, նաեւ Թուրքիոյ դրօշը: Վար առնուած դրօշներուն տեղ անկուեցաւ մի միայն Հելլէնական դրօշը:

ՇՔՕՏՐԱ

Հռոմ 15 Փետր.— Գարատաղի դեսպանը յայտարարեց որ եթէ Գարատաղցիք Շգոտրան առնեն, պիտի պահեն զայն: Ռուսիա այժմ կուտայ Գարատաղի, որ կը պահանջէ նաեւ Իբէկը և Տիաքովան:

«ՀԱՄԻՏԻԷ» ՅԱԾԱՆԱՒԸ

Մալթա, 15 Փետր.— «Համիտիէ» յածանաւը Անգլիական իշխանութիւններէն կը խնդրէ պայմանաժամ մը Մալթա մնալու և սարքաւորական նորոգումներ կրելու: Զօրս Հելլէն Թօրփիլանաւեր կը յածին Նաւահանգստին բացերը:

ՌՈՒՄԱՆԻԱ ԵՒ ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ

Պէրլին, 15 Փետր.— Ռումէն դեսպանը յայտարարեց թէ Ռումէն եւ Պուլկար կացութիւնը շատ ծանր է և թէ ժողովրդին գրգռումը մտահոգութիւն կը պատճառէ: Դեռ ո և է լուծում չնախատեսուիր:

ԱԼՊԱՆԻԱ ԵՒ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՊԱՐՏՔԸ

Վիէննա, 15 Փետր.— Աւստրիա պիտի հակառակի Օսմ. Հանր. Պարտքին մէկ մասը Ալպանիոյ բեռցուելուն:

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ ԳՈՀԱՑՈՒՄ ԿՈՒՏԱՅ ՖՐԱՆՍԱՅԻ

Բարիզ, 15 Փետր.— Ֆրանսայի պահանջումին վրայ, Պուլկարիա վերջապէս ընդունեց Էտիրնէի օտարահպատակներուն քաղաքէն դուրս ելլելու արտօնութիւն տալ:

ԱՆԳԼԵԹՈՒՐՔ ՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹԻՒՆ

Քանի օրէ ի վեր դիւանագիտական շրջանակներու մէջ կը խօսուի Թուրքեւանգլիական համաձայնութեան մը մասին, երկու տէրութեանց միջեւ առկախ մնացած խնդիրներու վրայ: Այս առթիւ կը վստահացնեն թէ այդ համաձայնութեան արդիւնքէն կախում ունի հաշտութեան մը կնքման պարագան: Թէեւ տակաւին խնդիրը պաշտօնական հանգամանք մը չէ առած և սակայն կ'ըսուի թէ Անգլիա այդ խնդիրներէն ամէնէն աւելի նախապատուութիւն տուած է Եգիպտոսի խնդրոյն լուծման և զգացուցած է ոչ անուղղակի կերպով թէ Միջագետքի երկաթուղիներու և կամ այլ այս կարգի խնդիրներու լուծման համար աճապարելու հարկ չկայ և թէ կարելի է զանոնք առայժմ յետաձգել:

ՋԱՐԻՆ ՊԱՏԱՍԽԱՆԸ ՖՐԱՆՑ ԵՕԶԷՖ ԿԱՅՍԵՐ
ԱՒՍՏՐԵՒՌՈՒՍ ՅԱՐԱԲԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԿՐԿԻՆ ԿԸ ՋԳՏԻՆ

Ինչպէս յայտնի է մեր ընթերցողներուն, Աւստրիոյ Ֆրանց Եօզէֆ կայսրը անձնական նամակ մը ղրկած էր Ռուսիոյ Ջարին, որու մէջ քաղաքական ներկայ խնդիրներուն վրայ խօսուելէ վերջ կարգ մը առաջարկներ կային ուղղուած: Պոլսոյ աւստրիական շրջանակներէն զրոյց մը իմացանք, որուն համաձայն կը հաստատուի թէ Ռուսիոյ Ջարին յիշեալ նամակին տուած պատասխանը ոչ միայն անգոհացուցիչ կրնայ նկատուիլ Աւստրիոյ կայսեր համար, այլ անով նախկին Ռուսիոյ և Աւստրիոյ յարաբերութեանց խզման նոր հաւանականութիւն մը կը ստեղծուի: Կ'ըսուի թէ Ռուսիոյ Ջարը բացարձակապէս մերժած է պալքանեան կնճռին լուծման համար առաջարկուած միջամտութիւնը, յայտնելով որ Պալքանեան թերակղզին կը պատկանի նոյն թերակղզիի տէր եղող պետութեանց և անոնք միայն իրաւունք ունին իրենց մէջ կարգադրելու բոլոր ներքին խնդիրները: Ռուս քաղաքական շրջանակները խիստ յոռետես են և կը կարծեն որ այս անգամ չյուսացուած աւստրիւռուս բաղխում մը յառաջ պիտի գայ:

ՎԱՐՉԱՊԵՏԻՆ ԳՈՐԾՈՒՆԷՈՒԹԻՒՆԸ

Վարչապետը երէկ գիշեր պատ. պաշտօնատան մէջ գիշերելէ վերջ, առաւօտուն ծովային նախարար Մահմուտ փաշայի հետ խորհրդակցութիւն մը ունեցաւ, ուրկէ վերջ պատերազմական պաշտօնատան բարձրաստիճան զինուորականներէն ոմանք իր մօտ կանչելով խորհրդակցութիւններ կատարեց: Մահմուտ Շէվքէթ փաշա Բ. Դուռ գալով արտաքին գործերու նախարար Սայիտ Հալիմ փաշայի հետ խիստ կարեւոր խորհրդակցութիւն մը ունեցաւ:

ՆԵՐՔԻՆ ԳՈՐԾՈՑ ՆԱԽԱՐԱՐԸ ԿԸ ԶԲԱՂԻ ԲԱՐԵՆՈՐՈԳՈՒՄՆԵՐՈՎ

Ներքին գործերու նախարար Հաճի Ատիլ պէյ երէկ կրկին անգամ իր պաշտօնին ձեռնարկեց:

Նախարարը իր մօտ կանչելով Պէյրութի նախորդ կուսակալ Հազիմ, Հալէպի կուսակալ Մինիֆ պէյերը, ինչպէս նաեւ կամուրջներու և ճամբաներու փոխ-տնօրէն Պիւրհանէտտին պէյը՝ երկար խորհրդակցութիւններ կատարեց Սուրիոյ, Պէյրութի և Միջագետքի բարեկարգութեան համար պատրաստուած ծրագիրներու վրայ: Այս նիստին մէջ մանաւանդ նկատի առնուեցան նոյն ծրագիրներու հանրօգուտ շինութեանց վերաբերող մասերը:

ՊՈԼՍՈՅ ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԻՒՆԸ

Պոլսոյ ապահովութեան գործը կամաւորներու գունդի մը յանձնելու լուրը կը հաստատուի կ'ըսէ երէկուան «Հագ-Եօլ»:

ԼՐՏԵՍՆԵՐ

Զաթալճայի կողմը իբրեւ լրտես ձերբակալուած էին տասը անձեր, որոնք նախապէս Իզմիրի պատերազմական ատեանին յանձնուած ըլլալով, հոն իրենց նախնական քննութիւնը կատարուելէ վերջ Պոլիս բերուեցան և պատերազմական ատեանին յանձնուեցան: Ասոնցմէ ինը հոգի յոյն են, իսկ միւսը պուլկար ուսուցիչ մըն է:

ՊԱՇՏՕՆԵԱՆԵՐՈՒ ԹՈՇԱԿՆԵՐԸ ՊԻՏԻ ՎՃԱՐՈՒԻՆ

Կը տեղեկանանք թէ այսօրուընէ սկսեալ պետական պաշտօնեաներու ամսականները պիտի վճարուին:

ԷՏԻՐՆԷ

Երէկ առտու Պուլկարները կրկին յարձակած են Էտիրնէի վրայ և մինչեւ երեկոյ ռմբակոծումը շարունակուած է:

ՉԱԹԱԼՃԱՅԻ ՔԱՂԱՔԱՅԻՆ ՈՍՏԻԿԱՆԱԿԱՆ ՊԱՇՏՕՆԵԱՆԵՐԸ ԿԸ ՄԵԿՆԻՆ

Չաթալճայի քաղաքային պաշտօնեաները, ոստիկանները և ոստիկան զինուորները այսօր կը մեկնին Չաթալճա: Յիշեալները իրենց հետ կը տանին իրենց ապրուստին համար անհրաժեշտ եղող պարէնը:

ԿԷԼԻՊՈԼԻԻ ՄԷՋ

Երէկ ստացուած տեղեկութեանց համաձայն Կէլիպոլիի կողմը կռիւը կը շարունակուի ամենամեծ սաստկութեամբ:

ԴԵՍՊԱՆԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Գերմանական, Ֆրանսական և Ռուսական դեսպանները երէկ անգլիական դեսպանատունը երթալով, քաղաքական ներկայ վիճակին մասին երկար տեսակցութիւններ կատարեցին:

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՋՐԱՀԱՒՈՐՆԵՐԸ

Ամերիկեան կառավարութիւնը դիմում ընելով Բ. Դրան առաջարկած էր որ քանի մը մարտանաւերու մուտքը արտօնուի նեղուցէն ներս:

ՎԱՐՉԱՊԵՏԸ ԱՒՍՏՐ. ԴԵՍՊԱՆԱՏԱՆ ՄԷՋ

Վարչապետ Մահմուտ Շէվքէթ փաշա երէկ այցելեց Աւստրիական դեսպանին և երկար տեսակցութիւն մը ունեցաւ հաշտութեան խնդրոյն մասին:

ՊՈՒԼԱՅԻՐԻ ՄԱՍԻՆ

«Հագ Եօլ» կը գրէ թէ, Բերայի ծանօթ շրջանակներու մէջ երէկ իրիկուն զրոյց շրջած է որ Պուլայիրը Պուլկարներուն կողմէ գրաւուած է: Նոյն թերթը այս լուրին սուտ ըլլալը յայտնելով, զայն հրապարակ հանողներու մասին կառավարութեան ուշադրութիւնը կը հրաւիրէ:

ԸՄԲՈՍՏՈՒԹԻՒՆ

«Թէրճէման» հետեւեալը կը գրէ.— Օսմ. զօրքերը երբ Տալիքաթիայի գիւղերէն մէկը կը մտնէին, տեղւոյն եկեղեցիին մէջ ամրացած Յոյները կրակած են օսմ. զինուորներուն վրայ, սակայն կառավարութեան ներկայ տագնապալից մէկ կացութեան միջոցին ըմբոստացող այս անպատկառները իրենց արժանի պատիժը կրած են:

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Երէկ գերմանական դեսպանատան Ա. թարգմանը Բ. Դուռ գալով Վարչապետին հետ տեսակցութիւն մը ունեցաւ:

ՌՈՒՍԻՈՅ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Ստոյգ աղբիւրէ կ'իմանանք թէ, ռուս կառավարութիւնը աւստրիական սահմանագլխին վրայ զինուորական մեծ առաքումներ սկսած է ընել: Ռուս կառավարութիւնը երկու վաշտ զօրք ղրկած է Ուրմիա, տեղւոյն մէջ ապահովութիւնը վերահաստատելու և սահմանագլուխը պաշտպանելու համար:

ԶԱՆԱԶԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Աւստրիական լոյտի ընկերութիւնը կը հերքէ այն լուրը թէ, իր շոգենաւերէն մին, իբր թէ Իզմիրի ծովածոցին մէջ թօրփիլի մը զարնուելով ընկղմած է:

∴ «Իֆամ» լրագիրը անպայման դադրեցուեցաւ:

∴ Սղերդի քիւրտ շէյխերէն Սալիհ էֆ. հեռագրով մը պատրաստակամութիւն յայտնած է իր ծախքերով կամաւորներու խումբ մը ղրկել պատերազմի դաշտը:

∴ Եօթը նաւերէ բաղկացեալ տորմիղ մը Պողազ-Աղզի կողմերը շրջան ընել սկսած է:

∴ Պատերազմական ատեանը Թալիգրաթիոյ կողմը պուլկարներուն ի հաշիւ պարէն փոխադրող կարգ մը անձերուն դատավարութիւնով զբաղեցաւ երէկ:

∴ Իսլամ վարժուհիներցի և աղջկանց վարժարաններու տեսչուհիները, վարժուհիները և աշակերտուհիները երէկ գումարում մը ունեցան օսմ. համալսարանին մէջ և ոմանք ճառեր արտասանեցին:

∴ Ասկէ վերջ Սելանիկէն եկող գաղթականները ուղղակի Մերսին պիտի ղրկուին:

∴ «Հագ Եօլ» կը գրէ թէ Յունական դերասանական խմբակ մը որ վերջերս Իզմիր եկած էր ի նպաստ Հելլէն նաւատորմին... ներկայացումներ տալու, Իզմիրի իշխանութեանց կողմէ ճամբու դրուեր է:

∴ Իրաւաբանական վարժարանի շրջանաւարտներէն Անթուան Շիմաւէֆ, Նապոլէոն և Արշակ Ֆախրի էֆ. «Ժէօն Թիւրք»ի Պէրէքէթի նախագահ ատեաններու անդամ կարգուեցան:

∴ Ռումէլիի պաշտօնեաները երէկ Ներքին Նախարարութեան դիմելով, իրենց վիճակի մասին կարգադրութիւններ խնդրած են:

∴ Ակրօպոլիսէն կը տեղեկացնեն թէ՝ Իտալական շոգենաւ մը՝ 800 օսմ. զինուոր և 70 սպաներ Տրիպոլիէն ճամբայ հանած է:

∴ Ելմտական նախարարի խորհրդականը և դեսպանները երկրին տնտեսական վիճակին վրայ երէկ խորհրդակցութիւն մը կատարած են:

ԵՐԷԿ ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀՐԴԵՀԸ

Երէկ գիշեր Ունկապանի կամուրջին և Ճիպալիի նաւամատոյցին միջեւ, ծովեզերքը գտնուող պաղ օդի գործարանէն հրդեհ ծագելով ամբողջ գործարանը հրոյ ճարակ եղաւ, հակառակ փչող հիւսիսային ուժգին հովին, ձեռք առնուած միջոցներուն և հասած անմիջական օգնութեանց շնորհիւ կարելի եղաւ հրդեհին տարածման առաջքը առնել:

ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

Հռոմ, 15 Փետր.— «Մէսաճէրօ» կը ծանուցանէ թէ Մ. Վէնիզէլոս հելլէն նաւատորմին գործակցութեան իբրեւ պայման առաջարկած է Պուլկարիոյ հրաժարումը Սելանիկէն, Պուլկարիա մերժեց:

Պելկրատ, 15 Փետր.— Պաշտօնական զրոյց մը կը հերքէ թէ Սերպ զինուորներ ղրկուած են Պուլկարներուն օգնութեան:

ՍՏԱՑԱՆՔ Մայր եկեղեցւոյ դպրապետ Մէհտէրեան Կ. էֆ.ի կողմէ ձայնագրուած և Տերունեան էֆ.ի ջանքով հրատարակուած Հայ եկեղեցւոյ շարականներու երկրորդ պրակը, որ կարեւոր պակաս մը կը լրացնէ և առաջին անգամ է որ հրապարակ կը հանուի: Յայտարարութիւնը տեսնել Դ. երեսին մէջ:

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄԻ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ԲԱՐԵՆՈՐՈԳՈՒՄՆԵՐԸ

Նոր հրատարակուած Թուրքերէն «Հէն» թերթը, Զօհրապ էֆ.ի բնակարանին մէջ Հայ քաղաքական կուսակցութեան մը գլխաւորներուն եւ Թուրք մտաւորականներէ ոմանց հաւաքումին առթիւ մեր լուրը արտատպելէ ետք, հետեւեալ խմբագրականը գրած է.

«Ազգին և երկրին անցուցած այս ճգնաժամային ու տագնապալի վայրկեաններուն մէջ թէեւ անժամանակ է խօսիլ մեր խմբագրականի նիւթ ընտրած Անատոլուի կեանքին մասին, բայց հայրենիքին այս բուն և հին մասին ամէն ժամանակէ աւելի և թերեւս այս պատերազմի շրջանին պարտաւոր ենք օգնութեան հասնիլ: Որովհետեւ տարիներէ ի վեր ամբողջ Անատոլուն, որուն մայրական ծոցէն կեանք առած ենք, բառին բովանդակ մերկութեամբը մեզմէ օգնութիւն կ'սպասէ:

Արդ, երբ ամբողջ Օսմ. երկիրներու համար բարեկարգութիւնը ստիպողական պէտք մըն է, նախորդ դահլիճը միայն վեց նահանգները նկատի առնելով, առանց խօսելու միւս նահանգներու մասին, Անատոլուի բարեկարգութիւն անուան տակ խնդիր մը մէջտեղ հանեց, որ խաբելու նպատակ ունէր, և զոր ներկայ կառավարութիւնը ընդունեց է կարծես և ձայն չհաներ, ինչ որ մեզի զարմանք կը պատճառէ:

Արդարեւ Անատոլուի բարենորոգումները անհրաժեշտ են, բայց եթէ նոյնիսկ ենթադրենք թէ Օսմանեան հպատակ եղողները Եւրոպայի քաղաքական աջակցութեամբը մեր կառավարութենէն այդ տեսակ բարենորոգումներ պահանջեն, դարձեալ կարեւորութիւն չեն տրուիր անոնց, որովհետեւ այդ առարկութիւնը ինքզինքը կը ջրէ, որու մասին ուրիշ առթիւ կը գրենք:

Մեր կարծիքն է, բարենորոգումները ընդհանուր դարձնել բոլոր Օսմ. նահանգներուն համար: Մենք հակառակ չենք վեց նահանգներու մէջ բարենորոգումներ իրագործուելուն, ընդհակառակը անոր իրագործման ջատագովներէն ենք: Միայն լոկ այդ նահանգներուն մէջ պէտք չէ սահմանափակել զանոնք:

ՊԱՏԵՐԱԶՄԱԿԱՆ ԳԵՐԻՆԵՐԸ

Երէկ եւս քանի մը Պուլկար գերիներ մայրաքաղաքս բերուելով Թաշ Գըշլա տարուեցան: Ասոնցմէ մէկը սեւ «գալփագ» մը կրեր, իսկ միւսները պուլկարական գլխարկ:

ՃԷՄԻԼ ՓԱՇԱ ԿԱՄԱՒՈՐ

Պետական Խորհուրդի անդամներէն Ճէմիլ փաշա կամաւոր արձանագրուեցաւ Բերայի կամաւորներու վաշտին մէջ: Յիշեալը մասնակցած է նաեւ թուրքեւռուս պատերազմին:

ԱՆԳԼԻԱ ԳՐԱՒՈՐ ՆՈՐ ԱՌԱՋԱՐԿՆԵՐ ԿԸ ՊԱՀԱՆՋԷ

«Թանիթրամա» կը տեղեկանայ թէ՝ Անգլիոյ Արտաքին գործոց նախարար Սըր Էտուարտ Կրէյ խորհուրդ տուած է օսմ. դեսպան Թէվֆիգ փաշայի՝ որ Թուրքիա հաշտութեան կնքումին առթիւ ընելիք առաջարկները գրաւորապէս ներկայացնէ:

ՀԱԳԳԸ ՓԱՇԱ ԲԱՐԻԶ ՊԻՏԻ ՄՆԱՅ

Բ. Դուռը կարգ մը կարեւոր հրահանգներ տուած է Բարիզի օսմ. դեսպան Րիֆաթ փաշայի: «Թանիթրամա» այս լուրը տալէ վերջ կ'աւելցնէ թէ՝ Հագգը փաշա Բարիզի մէջ քանի մը օր պիտի մնայ, հաշտութեան մասին օսմ. կառավարութեան վերջնական հրահանգները ստանալու համար:

Եւ ուսերը թօթուելով.

— Արդէօք աւելի՞ գէշ պիտի ըլլամ:

Երբ այսպէս կը խորհէր, հասած էր գրեթէ կծկած զինուորին վերեւ: Այն ատեն լսեց ձայն մը որ կը մրմնջէր.

— Զգոյշ եղիր, պարոն... խօսք տուէք պահակներէն... պալատը զինուորական հսկողութեան տակ է... կ'ուզեն քեզ բռնել... Մանաւանդ ետ մի դառնաք, նահանջը կտրուած է...:

Բարաժլեան որ զինուորին քովէն պիտի անցնէր, ուժգնակի ետին դարձաւ պատասխան մը տալու համար, բայց արդէն մարդը ցատկելով միացած էր իր ընկերներուն:

— Ո՛հ, օ՛հ, խորհեցաւ ասպետը, որ զգածուեցաւ: Ո՛վ է այս մարդը և ինչու ինծի կզգուշացնէ... Բռնուիլ... Այս՛ վերջապէս, ահա մարդիկը որ կը չարչարեն և ճամբաս կը գոցեն... Մէկ, երկու, երեք, չորս, հինգ կարգ խորութիւն, ամէնքն ալ հրացանով զինուած... Զա՛ր տառապանք, Պարոն Էօրքինոզա գործը աղէկ կը տեսնէ, և եթէ ասկէց ազատիմ, Տիկին Փասալեան, որ սակայն զարմանալի կերպով գիտէ ծուղակ լարել, այս մարդուն քով խեղճ դպրոցական մըն է... Բայց քիչ մը բացուինք, որովհետեւ եթէ այս քաջերուն խելքին փչէ վրաս պարպել իրենց հրացանները, պարոն դեսպանին գործը լմնցած է:

Ու ըսելով հեռացաւ մեծաքայլ մրմնջելով.

— Զգուշանա՛լ պահակներէն... Ըսելը դիւրին է... Գոնէ եթէ գիտնայի այս տեղերուն կազմը... Գալով հոս դառնալու, պիտի չընեմ անոնց բան... ինծի հասկցնող եղաւ որոշ կերպով թէ ի՛նչ կ'սպասէ ինծի... Բայց եթէ պիտի

այս պիծակի բոյնէն, այլեւս պիտի չվստահիմ պարոն Էօրքինոզայի պատուոյ խօսքին:

Իր գտնուած նրբանցքը դարձեալ մթնցած էր, և որովհետեւ այս կէս մթութիւնը նպաստաւոր էր իրեն, առաջ կ'երթար ճիշդ և երկար քայլով մը, զգուշանալով սաքի ձայն հանելէ մայթերուն վրայ, բայց ալ չափազանց մտադիր, թէեւ իր կացութիւնը աւելի վտանգաւոր էր: Յանկարծ քայլերու արձագանք մը իր առջեւը ազդարարեց իրեն նոր զօրքերու ժամանումը:

— Ահա՛ պահակ մը որմէ պէտք է զգուշանալ, մրմնջեց բնազդաբար բոլորտիքը նայելով:

Միեւնոյն վայրկեանին պահակը ծայր առաւ նրբանցքէ մը և ուղղակի իրեն եկաւ:

— Ահա՛ երկու կրակի մէջ բռնուեցայ, խորհեցաւ Բարաժլեան:

— Ուշադրութեամբ դիտելով իր ձախին վրայ, նշմարեց պատուհանի բացուածք մը, և երբ պահակը կը մօտենար, մէկ ոստումով նետուեցաւ այս աւելի մեծատարած անկիւնը և կծկեցաւ հոն զգուշութեամբ դրան:

Արդ, երբ ձեռքովը կը չօշափէր գտնուածը հասկնալու համար, զգաց որ դուռը տեղի կուտար: Քիչ մը աւելի հրեց և արագ ակնարկ մը նետեց կէս բացուածքէն. մարդ չկար: Սողոսկեցաւ ճկունութեամբ, դուռը իր ետեւէն հրեց ուժգնակի և հոն մնաց անշարժ կծկուած, շունչը բռնած:

Պահակը անցաւ:

Բարաժլեան սփոփանքի շունչ մը առաւ: Եւ երբ քայլերու ձայնը կորսուած էր հեռուն, ուզեց դուրս ելլել և դուռը իրեն քաշեց. դուռը դիմադրեց: Պնդեց, փնտռեց. հազիւ հասկցաւ որ դուռը, գաղտնի զսպանակէ մը շարժած, գոցուած էր ինքնիրեն և անկարելի էր իրեն բանալ զայն:

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԽՆԴԻՐԸ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԸ

Այս միջոցիս ուր Արեւելեան խնդիրը կ'զբաղեցնէ բովանդակ Եւրոպական դիւանագիտութիւնը եւ մասնաւորապէս Թուրքիան ու Հայութիւնը, եւ ոմանց գուցէ վերջին ատենոյն կը կասարուի այժմ Լոնտոն գումարուած դեսպանաժողովին մէջ, իր վերին ատիճանի սիմվոլականութեան համար, սկսած է տալէն օր պրակ առ պրակ հրապարակ ելնել Լեուտա Տոխի **Արեւելեան Խնդիրը եւ Հայկական հարցը** հոյակապ գործը, որ վարձատրուած է Թրոնսկական հանուէին, բարգմանութեամբ Եր. Եմ. Սոմմէրշանլեանի։ Այս խիստ շահեկան գործին մէջ ընթերցողը պիտի գտնէ Արեւելեան Խնդիր կոչուած դարերու խորունկ, առեղծուածային եւ արիւնալի անցեալ ու ներկայ իրադարձութիւններ, որոնք ինչպէս ցոյց կուտան իրերու ընթացքը, երկար ու յամառ ձգձգումներէ վերջ, այժմ կը գտնուի իր վերջին հանգրուանին մէջ։ Ամբողջ գործը պիտի բաղկանայ մօտաւորապէս 40 պրակէ, պատկերազարդ, պրակը 10 փարա, փնտռեցէք բոլոր լրագրավաճառներէն։ Ընդհ. կեդրոնատեղիՊապրՍի "Եդրոնական Դրատուն, Նազարէթ Սչեան

ԴԵՂԱՐԱՆ

ՄԻՀՐԱՆ ԳԱԼԷՄԲԵԱՐԵԱՆ

Բերա, մեծ փողոց Ագա Ճամիի դիմացի կարգը, թիւ 117

Երկար տարիներէ ի վեր ունեցած փորձառութենէս լիապէս համոզուած եմ որ Դեղարան մը կրնայ յաջողիլ այն պարագային՝ երբ ուշադրութիւն, ճշտապահութիւն և աշխատասիրութիւն կը տիրեն ամէն գործառնութեանց մէջ, փութացնելու համար հիւանդին ապաքինումը։

Կը մաղթեմ որ երբէք չհիւանդանաք, բայց եթէ երբէք պէտք ունենաք ո՛և է դեղագրի մը պատրաստութեան, հաճեցէք դիմել մեր նոր Դեղարանը, ուր պիտի գտնէք. արուեստին ամենանուրբ պահանջներու համաձայն դեղերու խըզճամիտ պատրաստութիւն դեղերուն ամենէն ժամանը։

Անձնապէս ալ համոզուելու համար այս ճշմարտութեան, կը բաւէ անգամ մը միայն այցելել դեղարանս։

Մեր գաւառացի հայ ազգակիցներուն դարմանումի համար մասնագէտ առաջնակարգ բժիշկներու պէտք ունեցողներուն ամէն դիւրութիւն կ'ընծայուի երբ դիմեն մեր դեղարանը։

Փիլ ատենուան մէջ յարգոյ հասարակութեան մօտ գտած ընդունելութենէն քաջալերուած, սկսած եմ «Եւրոպական» կեդրոններէ ուղղակի բերել տալ դեղերու մթերքը։

Զուիցերիական պատուաստի ժամանում շաբաթը 2 անգամ.

Ցրամադրելի վկայեալ հիւանդապահներ

ՕՍՄ. ԱՌԵՒՏՐ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

شركت تجارية عثمانية

SOCIETE COMMERCIALE OTTOMANE

ՍՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԴՐՄԱԳԼՈՒԽ 100,000 ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՈՍԿԻ

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ Կ. ՊՈԼԻՍ

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԲԱՑ ԵՆ ԱՌԺԱՍԵԱՑ ԿԵՐՊՈՎ

ՍԲՄՈՒՆ, ԴԱՆԷՐՄԷՐՕՂԼՈՒ ԽԱՆ

Հայկական տոյն դրամական նստատեղութիւններ, առաջարկեն առուներու, մուրհակներու, փոխանակագիրներու, բաժնեթղթերու, պարտատոմսերու, ապրանքներու և քեսակագիրներու վրայ։

Կոստայ չէքեր, վարկագիրներ, փոխանակագիրներ և հեռագրական վճարումներ, ինչպէս Թուրքիոյ նոյնպէս աշխարհի բոլոր մասերուն վրայ։

Կը գնէ և կը ծախէ ամէն տեսակ բաժնեթղթեր և պարտատոմսեր թէ մեր և թէ բոլոր առաջ հրապարակներու վրայ, ինչպէս և օտար դրամներ։

Կը պահէ եւ կը գնէ՝ ոսկեղէն առուներ, մուրհակներ, փոխանակագիրներ, ապահովագրեր և կարմներ։

Կ'ընդունի դրամական ուսանողներ նպաստաւոր պայմաններով։

Դրամատունս հաստատած է առանձնական տեղեկութիւններու համար լրագրերէ զատ կարգաւորեալ ապատեղութիւն։

ԹՆԱՑՈՂԱԿԱՆ ՍՆՏՈՒԻՑ

Ցեղայղութիւնը մեր հաճախորդներուն մէջ քաջալերելու համար կ'ընդունի 25 դրուշէն սկսելով դումարներ

Դա բաժանուս կը կատարէ նաեւ թէ՛ իր հաշուին, թէ՛ ժամանակութեամբ և իրերու հաշուին ամէն տեսակ արդիւնաբերութիւններու և ապրանքներու գնում վաճառում, փոխանակութիւն, ներածում և արտածում։

Կ'ընդունի ներկայացուցչութիւն թէ՛ տեղական և թէ՛ օտար առանձնաց։

Կը կատարէ առանձնական և հասարակական գործերու ընդունելութիւն և կը տանի [illegible] ամէն տեսակ հեռագրական գործեր։

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Իրաւաբանական համալսարանի երիտասարդ ուսանող մը, որ նախապէս ուսուցչական զանազան պաշտօններ վարած և տեղեակ է, հայերէն, թուրքերէն, անգլերէն և ֆրանսերէն լեզուներու, ինչպէս նաեւ ուսման այլեւայլ ճիւղերու, կը փափաքի Պոլսոյ կամ գաւառներու մէջ ուսուցչական պաշտօնի մը կոչուիլ։ Այս մասին խմբագրութեանս դիմել։

ԻՒՍԿԻՒՏԱՐ ԻՃՐԱ ՏԱՒՐԷՍԻՆՏԷՆ.— 1 տակտ մուշամա գանէքա, 2 մուշամա զօլիուդ, 1 սաղիր գաւա, 1 քէօնէք սաճ սօպա, 1 ճամը սօլաղ, 1 եաղբանէ եաղը թազմը, 1 գօբիա մաքինաը մա սօլաղ, 1 սիվար սաաթը, 3 հէվերան սանսալեա, 2 սիկարա խակէմէսի, 2 ճամբզ քէօնկ ճամէյ եան լէվհաը։

Լեւոն էֆ.-ին գօմիսիօնը Միհրան էֆ. զիմմէթինակ պա իլամ մանքիմ, պէտէլի իճապան ալանաղը օլան մալիմ իւլ մըզգաբ մէպալիդին թէէմինի խոթիֆասը զրմնրտա մէտատնը միւսաբէյին մալի օլսաղ, մահնուդ վէ ֆիւրսէթը մուգաբրէր պաւլուեան վէ պաղաղ եինա ու մրգաբարը կէօսթերիլէն օն պէր գալէմ էյնա չէնի հալը Բումինին 18ինեի ճուամա կիւնիւ. ալաթուրգա տասի 5ին Յէ գաբար Սթանպուլտա Պահչէ Գրաբուրնաա ձէլալ պէյ խանընաա պէր մուբայէէ ֆիւրութի օլունանաղընան, թարիզ օլանլարին եէվմ վէ վաղթը մէղթիւրաէ մահալնաա հալբը պուլունմալարը Սկիւտար Իշրա Տարբէսինէն իլան օլունուր.

13 Փեաւուրը ռանի 328

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Լ. ԱՍՏԻԿ ԿԱԼՕՇՆԵԻՈՒ

Յ. ԹՈՐԳԱՍԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԷՍԿԻ ՋԱՊԹԻՅԷ, ՔՕ—ՕԲԷՐԱԹԻՎԼԻ ԴԷՄ

Վաճառատունս, որ 12 տարուան փորձառութեամբը կրցած է չափի յարմարդներուն համակրութիւնը, կը գտնուի առաջնակարգ ուսական, ամերիկեան և անգլիական ամէն տեսակ կալոշի նոր մթերք մը, անմրցելի գիներով։ Տոկունութիւնը երաշխաւորուած։ Ամէն կերպ դիւրութիւն յանձնարարուց։ Գաւառներէն յանձնարարութիւնը փութով կը կատարուին։ Վաճառում մեծաքանակ և փոքրաքանակ։

ՄԵԾ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

„ՄԱՆԶՈՒՄԷ"Ի ԸՆԹԵՐՑՈՂՆԵՐՈՒՆ

ՀԱՆՐ. ԳՈՐԾԱԿԱՏԱՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

«Մանզումէի» անուանումը դիւրութիւն մը տալու համար ժողովուրդին Հանրային Գործակատարութեան ընկերութիւն անուամբ ընկերութիւն մը կազմած է կարգ օրէնսդիր և ֆինանսական անձնաւորութիւններէ բաղկացած, զոր կազմողներ թէ Պոլսէն և թէ գաւառներէն յանձնարարուած դրամական փոխանորդութիւնները, գրամական և վարչական հետապնդումներ, դիւրաբարդութեան վերջերիկալ գործարքներ, թէմքիթիւր և կալուածական ապրանքներու գնումներ, դրամական փոխատուութեան և տաւնեալի կալուածական միջնորդութիւնները, մենաշնորհի ընդունումներ, վաճառատուններու պաշտօնեայի մասնակցութիւնը խիստ դիւրամատչելի վարձքով և կատարեան ազնուութեամբ։

Դիմել Պապ Ալի Խառաէլի «Մանզումէի» խմբագրատան Հանրային Գործակատարութեան Ընկերութեան անուանն Մ. Թոքաթլեան էֆ.։

ՏՕՔԹ. Գ. ՍՈՒՐԵԱՆ

Բժիշկ Ֆրանսական Հիւանդանոցին և նախկին Տնօրէն-Բժիշկ Ֆրանկախատ հիւանդանոցին

ՄԱՍՆԱԳԷՏ

Ֆրանկախատ, արանց և կանանց Ծնունդամիկական և վիրաբուժական հիւանդանոցին

ԱՌԱՋԻՆ ԱՑՑԵԼՈՒԹԻՒՆԸ ԶՐԻ

Իր երկար փորձառութեան շնորհիւ կարող է կարճ ժամանակէն բուժել ամենահին ցերմամիզութիւնը (կուլիմիլիթէա) Ֆրանկախատ, սեմնահնութիւնը, առնական կարողութիւնը, ի հարկին եղեռնաբարուժութեամբ և Սէրօմի ներարկումով։

Նոյնպէս կանանց արգանդի հիւանդութիւնները, դայտանի խանգարումները, հոսումները և արանց գժուարամիզութիւնը, բրօնշիթ և միզմանի հիւանդութիւնները և քարերը (աւազախտ) կը բուժէ իր նորագիւտ գործիքներու միջոցաւ, կատարելով անհրաժեշտ վիրաբուժական գործողութիւնները։

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր կէս օրէն վերջ ժամը 1-6 (Ք. Ե.) Պազչէ Գաբու Համիտիյէ-Սէպիլի դէմ Իբիլճեան դեղարանի վերի յարկը իր մասնաւոր սրահին մէջ։

ՕԹԷԼ ՀԷՔԻՄ ՕՂԼՈՒ

ՊԻԼԷՃԻԿ

Պիլէճիկի էն կեղրն և օդասուն դիրքի մը վրայ հաստատուած վերոյիշեալ օթելը, զոր իր բոլոր կազմութիւններով իսկապէս պանդուխտներու հանգստութիւնը կ'ապահովէ. կը յանձնարարուի բոլոր ճամբորդներու. անյապաղ հոն այցելել միայն, ուր պիտի գտնէ նաև պոլսականին գեղազանց գեղազանց հիանալի լարան, ամէն լեզուէ թերթերու ճոխ մթերքով մը։ Մաքուր մահճակալ և անգլիական խմամբ. գիներ 5 դ։

ՄԱՅՐԵՐՈՒՆ ԽԻՍ ԿԱՐԵԻՈՐ ՆՈՐԱԾԻՆ ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒՆ

ԵՒ

ՏՂԱՅՈՑ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆ. ՄԱՍՆԱԳԷՏ

ՏՕՔԹ. Օ. ԿՈՐԵԿԵԱՆ·

ՌԱԲԻՆ ՀԱՐԳ. ԱՆԱՆԻԱՆՑԻՆ

ՄԱՆՆԱԿԱՏՈՒՆԻՍԿԱՆ ՀԻՒԴԻՆ

Հիւանդ կ'ընդունի օրբաթ և կիրակի գա մեւ օրերը ցերեկէ վերջ իր բնակարանը Բերա, Թարլա Պաչը, թիւ 12։

50—17

ԻՕՏ.—Ինչու այսքան շատ ձկան իւղ կը գործածուի անարին և ակարակամ արզայոց համար։

Որովհետեւ ան իր մէջ կը պարունակէ կազդուրիչ Իօտ գործածուր վիճակի մէջ, բայց ամէն ձկան իւղ հաւասար ոյժ չի կրնար ունենալ. անոր ամէնէն լաւագոյնը և թարմը պէտք է փնտռել Հայկ Ալլանվէրտիի դեղարանը, Պահնէ Գաբու նէնք Բօթանանէ ճառատէր։

ՀԱՅԱՎԱՃԱՌՈՒՄ ԵՒՐՈՊԱ· ԹԵՐԹԵՐՈՒ

«ԲՈՒՐ ԼԷ ԲԷՕԲԼԸ ՏՕՐԻԱՆ»

Հայկական պահանջներուն նպիրուած

ԲԱԲԱԿԱԼԼՕ

Աչխարհահռչակ պատկերազարդ

քաղաքական երգիծաթերթ

«ԼԸ ՄԱԹԷՆ», «ԼԸ ԹԱՆ», «ԼԸ ԺՈՒՐՆԱԼ»

ԵՒՆ. քաղաքական օրաթերթեր

—

Գաւառական լրագրավաճառներու մասնաւոր զեղչ։ Դիմել Պոլիս, Պաղ Ալի ճառատէր թիւ 72, Եփրատ գործակալութիւն, Սաեփան Գիւրջեանի։

ԱՌԱՋԻՆ ԱՑՑԵԼՈՒԹԻՒՆԸ ԶՐԻ

ԱՓՐՈԴԻՏԵԱՆ ԵՒ ՄՆՆԴԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱՐԱՆԱՅ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՌԱԲԻՆ

ՏՕՔԹԷՕՐ

ԳԱՒԼՕ ՅԱԿՈԲԵԱՆ

Գիտական վերջին նորութեանց համեմատ առանց ցաւ պատճառելու կը դարմանէ ցերմամիզութիւնը, ֆրանկախատ, երապարձութիւնը, առնական անկարողութիւնը և դժուարամիզութիւնը։

Բացի կիրակէ, ամէն օր կը գտնուի Պահնէ գաբու, Նէքէրթի Հաճի Պէքիրի անկիւնը, Մէրհամլեան դեղարանը։

ՈՒՐԲԱԹ ՕՐԵՐԸ ԶՐԻ 30—10

ՏՕՔԹ. Ք. ՃԷՋՎԷՃԵԱՆ

ՄԱՆՆԱԳԷՏ

ՄՆՆԴԱՄԱՐԱԿԱՆ ԵՒ ՄՈՐՔԱՅԻՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Գեղական և Ազգ. հիւանդանոցներու մէջ իր մասնագիտութիւնը կատարելագործած ըլլալով կարճ ժամանակի մէջ կը դարմանէ հին և նոր ցերմամիզութիւնը, երիկամունքի (պէսպրէք), միզափամփուշտի բրօնշիթի բորբոքումներ, գէշ դարմանումի յառաջ եկած ամորձիներու ուռեցքներ, անկարողութիւն, ամլութիւն, բրօնշիթի վերաբերեալ բորբոքումներու համար Վիեննի նորագոյն գործիքով մասած, արգանդի և ձուարաններու ախտաբանութիւններ։

Գաղիականբաթաի համար ոսկորական դարմանումներու հետ Եալիխի Սալվարտանի երակային ներարկումները մասնաւոր խնամքով կը կատարէ դիւրամատչելի գնով։

Բացի Վասէէմանէն, իր դարմանումին ասկ գտնուած կիւանդներուն թարախի, մզի, խստի մանրէաբանական քննութիւններ առանց վճարումի։ Բացի կիրակէ, ամէն օր կը գտնուի Պոլիս, Եէնի Բօթանանէ ճառատէր թիւ 4, Հայկ Ալլանվէրտի դեղարանը։ ՍՐԿՈՒՇԱԲԹԻ օրերը ձրի։

ԳԻՍԹԱՆՈՒԹԻՒՆ

Ադ Շէհիրի մեր նոր գործակալն է Ցարութիւն էֆ. Ճաղլայեան, որուն ալեաց դիմել բոլոր հայուհական խնդրոց և Մանզումէի բաժանորդագրութիւնը։

ՏՕՔԹ. ԹՈՒՐՔՈՒ ԵՂՈՒԱՐԴ ՇԱԼՊԱԶ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԱՋԻԹ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆ

Բարեբաղդ մեր ազգական հանգստարանի ամէն տեսակ բոլոր մէջ եւ մասնաւորապէս գաստրիտներուն և հիմնարարդի մէջ երբեմն ապրեցաւ մեր ազգաբնակ և փոքրաքանակ ընտանիքներ մեծ դիւրութիւն ձեռքերու ցած գլուխ, մեծ հանգիստով կը գարմանի այդի ամէն տեսակ հիւանդութիւններ, դիրերը (ալաբ) կը լուսի ասանց գաստրիտի, և մինչև ցարդ Պոլսոյ մէջ լայնատարած Փրանսի ժամանակի գործիքով կարճ ժամանակ և հեռաւորներու [illegible] կարգ [illegible] ամէն տեսակ գաստրիտներ [illegible] ամէն տեսակ [illegible] ամէն օր, մինչև Գալաթա, Հասանբէյ Գաբու, Նոնտալ ճառատէր, Գաբաչ Ի Ֆրանսական հիւանդանոցին դէմ։ Ամենայն հարցերուն համար դիմեցէք հանգստարանի տնտեսին։ Ուրբաթ օրերը մինչև 4 օրն ազատ։ Լայն հարցերուն օրերը կէս օրէն վերջ իր տարբերութեամբ արդարապէս գործածելու հանգամանքներ։

ՏԵՂԱԳՈՒՇՈՒԹԻՒՆ

Ինչպէս ամէն տարի, Ամենայն Հայոց Ս. Էջմիածնի Գրագիտարանի Ս. Գրիգորեան Ազգային Դպրոցի Ս. Գրիգորեան Ազգային Դպրոցի Ս. Գրիգորեան Ազգային Դպրոց